

Indian Opinion

Founded by Mahatma Gandhi in 1903.

Former Editor: Manilal Gandhi—1918-1956:

No. 30—Vol. LVIII.

Friday, 29th July, 1960

REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER.
Price: FOUR PENCE

INDIANS SUFFER IN ROAD-PLANNING

(BY A SPECIAL CORRESPONDENT)

WHILE the Indian community today is virtually without any leadership in its national cause, a colossal amount of damage is being done to it in various ways by various authorities. Even before the promulgation of the Emergency and the detention of some leaders it was extremely doubtful whether there was any competent leadership. Now it is worse. And what is happening to the community? New Germany has been declared *all White*. No effective reply has been forthcoming from Indian leaders, if there are any. The housing scheme at Merebank has ground to a halt because the Government will not provide funds but this does not deter the City Council of Durban from planning to drive a road through Indian homes, temples and schools in Clairwood. It is the Indian who must be sacrificed whenever land is required for the progress of the entire community.

THIS rough-and-ready riding over the Indian people of Durban is nothing new. Once it was done with the Indian people fighting every inch of the way—even if it was by way of protest in words, by negotiation and by compromise. Today there is not even that semblance of a fight. This is something which must be attended to.

The assault is being made on different fronts. It is insidious and slow, but very definite and real. Durban Central, the heart of Indian commerce appears to be safe, at least, for sometime.

On the other hand intrusions are being made at different points. One dangerous assault on Indian business is being made through road building and development schemes. The Indian people must take stock of this. It is not only that the Indian people are called upon to surrender their homes for new roads but new

COMMONWEALTH SCHOLARSHIPS FROM INDIA

INDIA has announced an offer of 45 scholarships and fellowships to scholars from various countries of the Commonwealth.

This was stated in the British House of Commons by Mr Richard Thompson, Commonwealth Under Secretary, while detailing progress to date of the recently announced plan to award scholarships and fellowships throughout the Commonwealth.

roads are at the same time by-passing Indian areas.

The latest example is the new road to the North Coast. It is now possible to get to Verulam from Durban without a white man having to pass any Indian businesses. Along the old road to Mount Edgecombe via Avoca there are numerous Indian businesses, shops and homes. The businesses and shops have one ultimate prospect—they must close down for they cannot live on one another. No Indian is

ever going to get a license to build a garage or a shop on the new road. Any business on the new roads will be restricted to Europeans.

While attention is being concentrated on the Group Areas, a road is being driven through Newlands. No one has as yet bothered to examine the implications of this road on the Indian people. This is worthwhile examining.

The proposal to drive a road through Indian homes in Clairwood is yet another example of sacrificing the Indian for the common interest. This in spite of the fact that the no land is available for Indians in Durban.

Such is the quality of honesty towards Indians at the Central Government and Durban City Council levels.

FOUNTAIN OF PROSPERITY

THE oil well recently drilled in Ankleshwar area near Surat has been christened "Vasudhaara" by Prime Minister Nehru, Vasudhaara, a Sanskrit name, means "fountain of prosperity."

GANDHI AND DR. B. C. ROY

GANDHIJI was suffering with malaria during the days of detention at the Aga Khan's Palace but the Delhi Government did not yield to the plea made by the Bombay Government to have the well-known Dr. B. C. Roy to treat Gandhiji. By some unknown circumstances Dr. B. C. Roy, at that particular time was in Bombay. So, after a lot of correspondence permission was granted and made possible for Dr. Roy to visit Gandhiji at the Aga Khan's Palace.

When Dr. Roy visited Gandhiji he said, "But Mahatmaiji do you know whom I have come to treat? Not Mohandas Karamchand Gandhi, but to treat that person who, according to my views is the representative of 400 million people. Because I know that, if he dies, 400 million people will also die; and if he lives, 400 million people will also live."

No answer was given to this. There was nothing left, but to bow down to Gandhiji.

After a little while he said, "Very good, Dr. Genius, you win. Whatever medicine you want to give, give it to me. I will take it. But I'm amazed that instead of studying medicine, why didn't you study law! You have very good legal sense."

With pride Dr. Roy said, "God made me a doctor for one reason, because He knew that a day would come when I would have the greatest pleasure of treating our Mahatma Gandhi, the most beloved son of His!"

Again you're arguing like a lawyer," said Gandhiji

Capital Of Gujerat Master Plan To Be Prepared

(“Indian Opinion” India Service)

THE Government of Gujerat is to invite town planners and architects from all over the country to prepare a master plan for Gandhinagar, the proposed permanent capital of Gujerat, according to Mr Upendra Bhatt, Chief Engineer to the Government.

Mr Bhatt, in a talk from the Ahmedabad Station of All India Radio, said that a preliminary survey of the site chosen for the capital would be completed within the next four months. An aerial survey would also be undertaken with the help of the Central Government.

The new capital which is expected to be completed within the next four or five years would, according to preliminary estimates, cost from Rs. 150 to 200 million (£11.25m.-£15m.)

The design would be simple and economical and reflect the life of the people of the state.

The total area of the capital, which would be about 16,000 acres, is expected to accommodate a population of about 150,000.

Water supplies to the capital are to be drawn from the River Sabarmati.

The Legislative Assembly of Gujerat State is to meet on August 18. The opening day of the session, which will be the first since the inauguration of the new state, will be devoted to swearing-in of members.

Fur Industry

(“Indian Opinion” India Service)

FOREIGN experts are to visit Kashmir to advise the State Government on development of the fur industry. They will be deputed by the Union Ministry of Commerce and Industry and will suggest improved methods of curing and tanning.

In recent years Kashmir has built up a big foreign market for furs.

Indian Opinion

FRIDAY, 29TH JULY, 1960

Professor Lauwerys On Indians In South Africa

IN the course of his address at the opening of the thirty-fourth annual conference of the Natal Indian Teachers' Society, (reported briefly last week) Professor Lauwerys, of the University of London and an outstanding world-authority on comparative education, drew the attention of the Indians in this country to two points: first, that they had made tremendous strides in the last hundred years and secondly, the poorest of the poor here (mentioning specifically the 70 per cent of the Indian people who were living below the bread-line) were better off than their compatriots in India. He did not directly say what his purpose was in mentioning these facts but it is evident that he had in mind the complaints of the Indian people about their life and conditions in this country. That the Indian people today are better off than their forebears a hundred years ago is obvious and a most reasonable and wholly logical state of affairs; that even the poorest of the poor Indian in South Africa is better off than his counter-part in India is again both reasonable and logical. These improvements in all-round living conditions are not peculiar to the Indian people of this country. They represent a normal process of evolution and why Professor Lauwerys should have gone the extent of referring to them we do not altogether understand. It is a point made regularly by the White people of this country who wish to bar the progress of the Indian people.

While we should not like to impute to Professor Lauwerys any suggestions of special pleading for the European cause in South Africa we should like to point out that other immigrant peoples to this country have benefited to even greater measure by emigrating to South Africa. All the progress that the Indians have made has been in the face of innumerable legal restrictions and suppression and, therefore, all the more worthy of praise. Every European who has immigrated to this country has made progress. In the closing years of the last century the country was inundated with a great variety of the poor of Europe, most of them arriving with only what they stood in. Their achievements are matters of pride and examples of industry, perseverance and thrift. The position of their descendants today is not compared with that of their forebears nor is reference made to the fact that they are better off than their compatriots in their native land. It is the purpose and object of every emigrant to improve his position. It was so with the Indian in the last century. His achievements and his position must not be compared with the condition of his forebears a hundred years nor with those of his compatriots in India. They must be compared with the position of other immigrant peoples and with the living standards of the pri-

(Continued in next Column)

Gandhiji On TULSIDAS AND THE * RAMAYANA *

SEVERAL friends on various occasions have addressed to me criticisms regarding my attitude towards the *Tulsi-Ramayana*. The substance of their criticisms is as follows:

"You have described the *Ramayana* as the best of books, but we have never been able to reconcile ourselves with your view. Do not you see how Tulsidas has disparaged woman-kind, defended Rama's unchivalrous ambushade, on Vali, praised Vibhishan for betrayal of his country, and described Rama as an *avatara* in spite of his gross injustice to Sita? What beauty do you find in a book like this? Or do you think the poetic beauty of the book compensates for everything else? If it is so then we venture to suggest that you have no qualifications for the task."

I admit that if we take the criticisms of every point individually they will be found difficult to refute and the whole of the *Ramayana* can, in this manner, be easily condemned. But that can be said of almost everything and everybody. There is a story related about a celebrated artist that in order to answer his critics he put his picture in a show window and invited visitors to indicate their opinion by marking the spot they did not like. The result was that there was hardly any portion that was not covered by the critics' marks. As a matter of fact, however, the picture was a masterpiece of art. Indeed even the *Vedas*, the Bible and the Quran have not been exempt from condemnation. In order to arrive at a proper estimate of a book it must be judged

as a whole. So much for external criticism. The internal test of a book consists in finding out what effect it has produced on the majority of its readers. Judged by either method the position of the *Ramayana* as a book *par excellence* remains unassailable. This, however, does not mean that it is absolutely faultless. But it is claimed on behalf of the *Ramayana* that it has given peace to millions, has given faith to those who had it not, and is even today serving as a healing balm to thousands who are burnt by the fire of unbelief. Every page of it is overflowing with devotion. It is a veritable mine of spiritual experience.

It is true that the *Ramayana* is sometimes used by evil-minded persons to support their evil practices. But this is no proof of evil in the *Ramayana*. I admit that Tulsidas has unintentionally as I think, done injustice to woman-kind. In this, as in several other respects also, he has failed to rise above the prevailing notions of his age. In other words Tulsidas was not a reformer; he was only a prince among devotees. The faults of *Ramayana* are less a reflection on Tulsidas than a reflection on the age in which he lived.

What should be the attitude of the reformer regarding the position of women or towards Tulsidas under such circumstances? Can he derive no help whatever from Tulsidas? The reply is emphatically 'he can.' In spite of disparaging remarks about women in the *Ramayana* it should not be forgotten that in it Tulsidas has presented to the world his matchless picture of Sita. Where would Rama be without

(Continued on page 239)

(Continued from previous column)

villeged peoples; they must be reckoned against the background of oppression and suppression. To point out that the Indian today is better off than his forefathers and his compatriots in India is to suggest that he should be satisfied with his position and be most grateful to South Africa, for this state of affairs. We trust Professor Lauwerys did not imply this. The crux of the problem is: left subject to the normal laws of the country the Indian would certainly be much better off than he is today. The position is that he is weighted down by a huge burden of discriminatory legislation.

NEW GOVERNMENT SYSTEM ADVOCATED FOR INDIA

(From Our Own Correspondent)

BOMBAY.—A reconstruction of Indian policy with the *gram sabha* as the base was advocated by the Sarvodaya leader, Mr. Jayaprakash Narayan at a two-day symposium in Madras. Initiating the discussion, Mr. Narayan said that he had prepared the thesis at the behest of Acharya Vinoba Bhave, following the Sarvodaya conference at Yelval in Mysore, where political leaders headed by the Prime Minister, Mr. Nehru, seriously debated the question of revising the electoral system in the country.

THE Sarvodaya leader said that the *gram sabha*, which would be the highest political institution of the local community, should be made so strong as to support the democratic superstructure. The *gram sabha* executive should be chosen by general consensus of opinion and not by election. There should be no question of "candidates" and no one should "stand" for any post. The Panchayat should function through sub-committees charged with different responsibilities.

No official or member should be nominated by the Government to the panchayat or its sub-committees. Farther, no individual should hold offices for more than a fixed period. The author of the thesis said that there was a time when Indian village republics were self-created like the Swiss communes. In today's conditions, they would have to be recreated by a deliberate and bold process of decentralisation. That was the only way in which Indian democracy could be given a firm base and "living reality".

The democratic superstructure would consist of primary community level (integration of *gram panchayats* into *panchayat samitis*) district councils elected by *samitis* and the State Assembly, where all district councils would come together.

Mr. Narayan said that it would

be wrong to suppose that he advocated merely for more powers to local bodies and for indirect election. The new policy suggested by him was not a graft on the existing body of society but an organic part of a radically transformed social order.

Mr. Narayan said he envisaged the following structure of Government for India: A Central Government concerned only with defence, external affairs, currency and similar subjects with other affairs successively handed down from the Centre to the State, the State to the district and the district to other levels where people would really take part in the administration. Mr. Narayan said the revolution he had in mind was horizontal as well as vertical. This would mean that there would be more than one institution as against one Parliament at present to ensure accountability to the public of the conduct of such services as the railways, the post offices, the agricultural and education departments. He said he did not entirely rule out the functioning of political parties in his new society. They could still function in spheres where direct participation by people was not possible.

Mr. Narayan said his argument against political parties was that they acted as barriers against people participating directly in

the administration though they did perform a valuable function in training leaders for the management of affairs. He rejected the criticism that his proposal that every community should be self-sufficient was an attempt to create a static society, and said he saw no reason why science and technology should not enable each community to produce not only enough to meet its current basic needs but help it face such eventualities as a "population explosion". Mr. Narayan said the rapid process of urbanisation following industrialisation had resulted in the "atomisation" of society and the decay of the community.

The two institutions of family and community were fundamental requisites of the ideal human society of his conception and everything else should be built around them, he added. In the West, a family consisting of three generations which in his opinion was the ideal family, had become a thing of the past. The dominating character of the community in the West was that it was made up of individuals who met each other not as whole individuals but as fragmented human beings brought together in different capacities and in different sets. As a result, the values of human society which were once shared by all civilised people were now in danger of being completely lost.

Mr. Narayan said that the entire method of planning in the country would have to be changed if the country was to adopt his suggestion. Mr. Narayan said his proposals were not meant to be short-cuts to a system that was not democratic. "I am only against forms and

institutions which are usually mistaken for democracy. I am for values of democracy and I am seriously concerned with them. I believe that there is no democracy left if fundamental freedoms and the rule of law are absent," he added. Speaking about Pakistan, Mr. Narayan said: "I have no reason to doubt the sincerity of President Ayub to hand over power to a new instrument of democracy. While I have a lot of criticism for such things as official behaviour and nominees (in basic democracies), I, nevertheless, feel that a beginning has been made to lay the foundations of democracy."

Scholarships In Foreign Languages

The Government of India have decided to continue in 1960-61 the scheme for the award of scholarships to Indian nationals for specialization in certain foreign languages abroad. The duration of the courses will be one to three years, and the languages in which the scholarships are available are: Arabic (2), Chinese (2), French (1), Italian (1), Japanese (2), Russian (3), Persian (2), Rumanian (1), and Swahili (1). Figures in parentheses indicate the number of scholarships available in each language.

Transport Of Petroleum

The Government are considering construction of a pipeline over some stretches in order to supplement the capacity of the railways for transport of refined petroleum products inside the country, it is reported.

Foreign exchange cost of building pipelines in India can be very less now that pipes are going to be manufactured by Hindustan Steel Ltd., at Rourkela.

New India Assurance Co. Ltd., India's Leading Company

We Transact:

Fire, Marine, Transit, Motor, Baggage, Burglary,
Householders & Houseowners (Comprehensive),
Personal, Accident etc.

Principal Controlling Officers in the Union of South Africa

Jalbhoj Rustomjee & Son

140 Queen Street, — Durban

Phone: Durban 25845, 28513, 29807

DO YOU KNOW

That NEW INDIA is by far India's largest Insurance Company;

That NEW INDIA operates in over forty-five countries;

That NEW INDIA has over 65 branches in India alone;

That NEW INDIA receives over £6,000,000 Premium EACH YEAR on Fire, Marine & Accident.

FOR SECURITY
AND SERVICE
INSURE WITH
NEW INDIA

The Fruits Of Racial Tolerance And Oppression!

DIFFICULT AND DANGEROUS CONDITIONS FOR S.A. JOURNALISTS

THE South African Government's attempts to intimidate and discredit the independent English language Press have reached such sordid depths that the obvious next step seems to be complete control."

Mr. H. D. Wanaanberg, President of the conservative South African Society of Journalists, made the above statement at the annual conference of the Society on the 29th April this year. He made it in the face of Emergency Regulations which give the government unfettered powers to detain any opponent for an indefinite period without trial or warning.

His courageous stand, and the strong language he used, are a good measure of the deep anger and resentment felt by the majority of South African journalists at the heavy handed arrogance with which the government is treating them, their profession, and the press they serve.

The Nationalists, paranoically intolerant of criticism, began their attack on the opposition press almost as soon as they came to power twelve years ago. At the beginning they confined themselves to verbal threats and slander and, in the matter of news releases, marked discrimination in favour of the servile government newspapers.

On the familiar and dishonest pretext of "fighting communism," the Nationalists next armed themselves with the Suppression of Communism Act, the Criminal Law Amendment Act and the Public Safety Act, all of which contained provisions directed against the press and free reporting.

As was to be expected: the first victim the *Guardian*, a left-wing democratic weekly which enjoyed wide circulation and considerable prestige among the non-white peoples. The *Guardian* was banned after a secret and farcical "enquiry."

Its successor, *Advance*, met with even more summary treatment; a brief announcement in the Government Gazette was the only notice which that journal received of the fact that it had been banned.

New Age, established immediately after the banning of *Advance*, was also subjected to constant attack. Its offices were frequently raided; its sellers and

John Pressman writing in "The Democratic Journalist," published by the International Organisation of Journalists, Prague.

agents harassed and intimidated. Many members of its staff were among those arrested for High Treason, and the paper itself was formally arraigned on the same charge.

The more powerful and less exposed sections of the opposition press were in the meantime subjected to various irksome pin-pricks. Government departments and officials were forbidden to communicate any information to the press about the policy or work of their departments. A valuable source of news, of great importance to the public, was thereby sealed off from journalists.

More sinister still was the increasingly arrogant and antagonistic attitude of the police towards representatives of the opposition press. Cameramen and reporters were treated with scant courtesy and even, on occasions, assaulted during the course of duty.

The recent political crisis, which exposed and sharpened all the manifold contradictions and conflicts in our society to an unprecedented degree, led to a rapid worsening of conditions for the press and journalists.

In the first shock of the storm of protest at the Sharpeville massacre, the government fell into some confusion, and there was a slight slackening of control. This was particularly noticeable in the attitude of the police, who began to treat journalists with somewhat more deference than had hitherto been the case. Journalists were given interviews and allowed free access to trouble areas. They were even permitted to travel in police vehicles, whenever the situation made it necessary for them to do so.

Pressmen took full advantage of their opportunities. The stormy events of the crisis fortnight were, subject to the usual editorial and management policy control, fully and accurately reported.

The declaration of a State of Emergency immediately put an end to such freedom. Armed with the power to govern by decree, the Nationalists launched a full-scale attack on the press.

The very first regulations

issued under the State of Emergency contain drastic provisions which place the South African press—and journalists personally—at the complete mercy of the government and police.

The Minister of Justice may, at his sole discretion, summarily ban any newspaper or other publication. Every commissioned officer of the police now has the right to seize any publication which, in his sole opinion, is of a "subversive character" or publishes "subversive statements."

The ink had scarcely dried on the proclamation of the Regulations in this sense, when the police moved into action.

New Age offices, and the premises of its printers, were raided and all copies of the current issue seized. Every senior-member of the staff on whom the police could lay their hands was arrested and imprisoned, as were many of the street sellers. The subsequent banning of the paper was a mere formality.

Police also raided the offices of the *City Post*, *Drum*, *Contact*, and *The Torch*—all publications with a specific appeal to and circulation among the non white peoples.

Further incidents followed in quick succession:

Norman Phillips, the Canadian representative of the *Toronto Star*, was gaoled after filing a cable to his paper; he was released only after strong representations by his government.

Myrna Bloomberg, a contributor to *Contact*, and South African correspondent for the *English Daily Herald*: was arrested and subjected to two days of intensive interrogation designed to elicit her sources of information.

A *Cape Times* reporter, who volunteered to give evidence before the Commission of Enquiry into the shootings at Langa, received two threatening telephone calls, warning him not to do so; the nature of the second call made it clear that the Special Branch of the police was the source of the threat.

Overseas cables containing the names of detained persons were

stopped by the Post Office, as were copies of *Contact* submitted for despatch through the mail...

Such are the difficult and dangerous conditions under which South African journalists have to live and work today. Such rare the fruits of racial intolerance and oppression.

Overseas opinion, properly informed of the agony of the South African people, is of tremendous importance to our struggle for freedom. We confidently rely on journalists of all countries to help us in this respect.

SERVICE NOW MORE INTERNATIONAL

("Indian Opinion" India Service)

NEW DELHI—The International Telex Service from Bombay and Ahmedabad, available to the United Kingdom is being extended to Austria, Belgium, Bulgaria, Canada, Czechoslovakia, Denmark, Finland, Germany, Greece, Hungary, the Irish Republic, Luxemburg, Norway, Poland, Portugal, Rumania, Spain, Switzerland, USSR and Yugoslavia.

It may be recalled that the first international telex communications system was inaugurated in June last between Bombay and London.

EXPORTS OF BUILDERS' HARDWARE

INDIA in 1959 exported builders' hardware (other than locks and padlocks) to more than 40 countries. Exports last year were valued at Rs. 1.6 million (£120,000) or nearly Rs. 200,000 (£15,000) more than in 1958. During the first quarter of 1960 they amounted to Rs. 327,000 (£24,575) as compared with Rs. 236,000 (£17,700) during the corresponding period of 1959.

The principal importers of Indian made builders' hardware were Kenya, Burma, Aden, Kuwait, Iraq, Ceylon, Bahrain, Tanganyika, Malaya and Ghana.

The Race Question In Modern Science

THE JEWISH PEOPLE

THE Jews as a race do not exist and so-called Jewish characteristics, often cited as setting them apart from other peoples with whom they live, do not stand up to serious scientific analysis.

This is one of the conclusions reached by Harry L. Shapiro, chairman of the department of anthropology at the American Museum of Natural History, New York, in *The Jewish People—A Biological History*, which has just been published by Unesco in its series on the race question in modern science.

Such often quoted traits as wavy hair, dark eyes and curved noses are actually not common to Jews living in different parts of the globe—where, in fact, they tend to resemble more closely the persons surrounding them than any general Jewish stereotype.

Mr. Shapiro supports this thesis with statistics based upon biological research from a large number of sources. Fourteen to twenty per cent of Eastern European Jews have blue eyes, for example, while only two per cent of the Jews in Iraq were found to have eyes of this colour. A group of Mzab Jews in the Sahara was found to have 30 per cent of its members with straight hair; while in a sample from Iraq, this figure rose to 70 per cent.

Pointing out that blood types have been used prominently in recent racial studies, Mr. Shapiro then reports that Jewish samples show pretty much the same distribution as samples from non-Jewish groups. For example, Type B blood is relatively rare in Europe—10 per cent or less—and high in Asia, running from 30 to 40 per cent. Among Jews, too, group B blood is low in Western Europe and high in Asia.

Mr. Shapiro states: "These comparisons, typical of many more extensive ones that could be made, prove that the fundamental requirements for any claim that the Jews form a racial unity cannot be met, at least by those of the traditional standards of racial classification. The various communities differ from each other too significantly to be grouped together as a single race."

After all, as Mr. Shapiro stresses, the Jews are known to have existed as a people for 4,000 years, making them the world's second oldest people (the first, he says, being the Egyptians). How could they

have existed for four millenia as a people while losing their common traits?

Here, Mr. Shapiro's biological history digs into the sands of time which have drifted over ancient Mesopotamia, the original home of the Jews in his opinion, and the land of Canaan. Before coming to the Promised Land, the Jews were not isolated and they intermarried extensively. The Bible tells of miscegenation by Abraham, traditional founder of the Jewish line.

Not only did the Jews intermarry with the Canaanites, but with other peoples as well. The Philistines, for example...in the celebrated union of Samson and Delilah.

Thus, even before the Diaspora, which is traditionally held to have begun with the Roman destruction of Jerusalem in 70 A.D., the Jews had been intermingling genetically with other peoples. Then came 2,000 years of wandering in which Jews were scattered over the face of the earth, often, assimilating when conditions permitted. As Mr. Shapiro states, the population of Jewish communities in France and Italy actually dropped at a time when the general population was rising because the Jews were being completely assimilated.

The Diaspora, Mr. Shapiro points out, did for the Jews what the vast population movements did to European people in creating new combinations and syntheses.

But despite this biological dilution, the Jews maintained their continuity as a people. Mr. Shapiro explains this apparent contradiction by religious and, above all, cultural factors. During the pre-Christian era, for example, Jews set themselves apart by their monotheism. Later, this practice of religion led to the creation of what Mr. Shapiro calls a "sub-culture" preserving the Jews as a people.

Repression, too, thwarted its own purpose by stiffening resistance. "Jewish communities have often dissolved under benign and tolerant conditions and have closed ranks when malevolent forces were directed

(Continued in next column)

Indian Tribute To Mrs. Hoernle

JOHANNESBURG.—The following tribute was paid to the late Mrs. A. W. Hoernle, by the Johannesburg Indian Social Welfare Association, in the course of its Twenty Fifth Annual Report (the text of which was published in the "Indian Opinion" recently).

With the death of Agnes Winifred Hoernle on March 17, 1960, South Africa lost one of her greatest daughters, and, not least, the Indian community of Johannesburg was deprived of one of its greatest friends.

She was a remarkable woman. Her intellectual interests were wide and varied, yet her appreciation of the common humanity which all human beings share was deep and abiding. It was this combination of mind and heart which gave her that essential integrity and continuing purpose in life, and maintained in her the serenity and sense of humour which endeared her to young and old alike.

She held many positions of honour and responsibility throughout her life. In 1932 she first became active on the committee of the Johannesburg Child Welfare Society and the promotion of child-care always lay near her heart. To the

needs of non-White children she devoted her special attention and was, for many years, the Chairman of the Standing Committee for Non-European Child Welfare. Her care for South Africa and her sense of community responsibility led her to the Presidency of the Institute of Race Relations, to her appointment to the Penal and Prison Reform Commission, to the Chairmanship of the Penal Reform League, the Johannesburg Co-ordinating Council for Non-European Social Welfare, to the Presidency of the Johannesburg Child Welfare Society and to what was one of her greatest and most continuing interests, to the Chairmanship of the Johannesburg Indian Social Welfare Association.

For twenty-five years, Mrs. Hoernle served the Indian community in this capacity and it was on 1st February, 1960, when she was lying ill, that she completed this quarter century of continuous work for the Indian people. The Johannesburg Indian Social Welfare Association lay very near her heart, and whatever other activity she might consider giving up, her chairmanship of this Association was never one.

We in the Association will miss her deeply. We will miss her guidance and that wisdom which sprang from her life-time of varied experience. We will miss her laughter and the joy with which she lived. We will miss her courage and her steadfastness and that drive to good from which so many of us have benefited.

We salute her as a true friend of humanity and of the Indian people.

The Association pays the following tribute to the late Mr. Mahomed Jajbhay:

This year, too, we have suffered another grievous loss in the death of Mr. Mahomed Jajbhay, one of our Vice Chairmen.

Mr. Jajbhay served on the Executive Committee for 25 years and was devoted in his loyalty to the work of the Association. We will greatly miss his generosity and that sound common sense with which he was so well endowed and which over the years was one of the great assets of our Association.

To the families of Mrs. Hoernle and Mr. Jajbhay we send our sincerest sympathies.

(Continued from previous column) toward them," Mr. Shapiro notes.

Finally, the very scattering of the Jews helped save their identity. In the first place, congregations were independent and were not endangered by the destruction of a central authority. Secondly, this widespread distribution, Mr. Shapiro states, served as an insurance: whenever Jews were facing severe conditions in one country, they were usually able to enjoy favourable ones elsewhere.

The great circle of the Diaspora has now been closed with the appearance of the State of Israel, Mr. Shapiro points out and concludes:

"Although only a small part of World Jewry may ever return to the ancestral homeland, it is representative of the whole gamut of differentiation that has evolved since the departure some 2,000 years ago. We may now witness in Israel the beginnings of a new chapter in the biological history of the Jews."

The Jewish People: A Biological History, by Harry L. Shapiro. (The Race Question in Modern Science). Unesco, Paris 3/6s. sterling.

TO MY FOREIGN FRIENDS

By ACHARYA VINOBA

(Founder of the BHOODAN Movement)

FOREIGNERS often visit me in the course of my tour. They stay with me for a day or two or more to study the new technique that is being tried in this land. There are two such visitors with me now and both of them are from England.

Today one of these friends asked a few questions of me. One of these questions is very common. More often than not I am confronted with the question as to what inspiration a country like England could derive from the Bhoodan movement, where there is neither any land problem nor poverty worth the name. I explain that the solution of the land problem has not been my aim. I aspire for something higher. Land problem is one of the major issues of Asia. In this movement we are trying to generate people's own initiative (Lok-Sakti) through the medium of their action for solving the land problem. I must admit that many donations of land were not what they should have been, yet it has been no mean achievement. We have procured and distributed more land than the Governments can make available for the landless by all their land-reform legislations. We have obtained enough land to gain the confidence of the country in the method.

Other countries may not have a land problem, but they should realise that

Sarvodaya means much more than the solution of the land problem. The latter is only a technique. The *sine qua non* of Sarvodaya is: all of us should learn the art of LIVING FOR OTHERS.

This fundamental truth is equally applicable to individuals as well as to a nation as a whole. We should share our prosperity with others. The flourishing nations should, out of their own initiative, give away a portion of their prosperity to the undeveloped or underdeveloped nations.

To the English friend I, therefore, said that they should not rest content with the prosperous condition of their own motherland.

Give a portion of your material wealth to other countries and thus share in their sorrows and sufferings. Consider the entire world as one inseparable whole. Extend the feeling of pleasure which you experience in sharing with individuals, other than yourself who are near and dear to you, to the larger community

around you and thence to other nations.

The countries which have more land in proportion to their population should invite the citizens of densely populated countries to come and settle there for they are also a part of the human family and hence, entitled to share in your prosperity. But unfortunately, we notice a reverse trend today. Instead of adopting such a course, the nation-states think of aggression against each other. Why do people think that this is "our" country and nobody else should be allowed admittance on this soil? Why should we not give up such ideas and invite the inhabitants of other countries to ours with cordial love?

Britain had her general elections sometime back. A friend was telling me that the people were no more interested in elections. They never had so much prosperity as now. Therefore, they have no attraction or interest left in elections. How can there be any interest unless there is some ideal, some principle to fight for?

Life has its charm only when there is some ideal before us. Life would be worth living if there is a conscious effort to elevate the standard of life of the poor. There is joy in renunciation. There is pleasure in making the unhappy happy.

The act of sharing with others is doubly blessed, as along with the person who receives a share of prosperity, the heart of the giver is also filled with joy.

This is so simple a proposition that it is appreciated even by the common man. A smoker takes pleasure in lighting his cigarette after he has offered one to his neighbour and lit it. For he knows that there is no pleasure in enjoying a thing alone. Without sharing with others the cup of their joy is not full.

My advice of giving assistance to others and sharing your prosperity with them might seem something like a milleu. But you can judge for yourself that a proposal which sounds so sweet, would be how much more sweet when it is put into actual practice.

The actual principle underlying Bhoodan is: none should take or enjoy anything without giving a share to others, i.e. without offering it to God. Share the misery of others and share your prosperity. Love and compassion is the message of Sarvodaya.

I have come to enhance the savour of your liver. I have come so that you might get the chance of giving something to others. Whatever you possess share with others.

UGANDA SCHOLAR QUALIFIES IN INDIA

(“Indian Opinion” East Africa Service)
NAIROBI—Mr. Christopher F. Kasozi Kaya of Uganda who went to India in 1954 for a Degree course in B.Sc. (Engineering) returned to Uganda last month after successfully completing the course.

Mr. C. F. Kasozi Kaya after completing his I.Sc. course at the Intermediate College, Trivandrum (S. India), joined the College of Engineering, Trivandrum, where he qualified for the B.Sc. (Engineering) Degree.

PRAYER FOR PRISONERS

THE Social Services Association of South Africa issued a nation-wide appeal the observation of the Day of United Prayer for Prisoners. The Day of Prisoners will be observed in Churches of all denominations on the Union on Sunday, 7th.

According to Miss L. M., the National Organising Secretary of the Association, social worker, from April 1959 to March 31, 1960:—
had 17,742 interviews with prisoners at the Courts;
had 6,579 interview with and women in prison;
cared for 2,089 families of prisoners;
gave constructive help 4,407 discharged prisoners; and that the timely aid of sixteen Prisoners' Friends most of the 49,547 petty prisoners whom they assisted having to enter the gates.

INDIA'S RECORD OUTPUT OF IRON ORE

INDIA's production of iron ore, maintaining the upward trend shown in recent years, reached the record figure of 7.93 million tons in 1959 as compared with 6.13 million tons in the preceding year. This represents an increase of 1.81 million tons, or 29 per cent over 1958.

The increase in output was shared by all the producing States: the share of Bihar and Orissa in the total production was 41 per cent and 33 per cent respectively.

There has been a considerable increase in India's internal requirements of iron ore after the three steel plants constructed for the public sector and the expansion of plants in the private sector went into production in the course of 1959. There has also been a larger overseas demand for Indian iron ore in Japan, West Germany and East European countries.

HAWKERS AND TRADERS

Gent's wrist watches, 17/6 with 15 jewels 25/6; 17 jewels, waterproof, shockproof 34/6; 21 jewels, waterproof, shockproof, 37/6; 25 jewels, waterproof, shockproof, 41/6; Ladies wrist watches 39/6, 25 jewels 49/6 A. I. Agencies, P.O. Box 3980, Cape Town.

No Catalogues

Cable & Tel. Add. HARGVAN.

Phone 29368

P. Hargovan & Co.
(Pty.) Ltd.

Earthenware Pickle Jars 3 Gallons 12/6 each F.O.R. Durban
Fresh First Grade Green Ginger 1/2 per lb. " " "
Fresh First Grade Garlic 2/- " " " "

Cash with order only.

P. O. BOX 1250.

155/7 Warwick Avenue

DURBAN.

VINOBA THANKS THE POLICE

("Indian Opinion" India Service)

BOMBAY.—Acharya Vinoba Bhave told newsmen at Nau-gaon, nine miles from Gwalior, that the police had behaved "decently" during his tour of the dacoit-infested areas. They had shown common sense and gentleness, he said. Acharya Bhave said that there need be no conflict between Sarvodaya work and policemen's duties.

He congratulated the press for giving full and sympathetic coverage to his tour. Referring to criticisms by police officials, he said that he had made it clear to the dacoits that they should not hope for an amnesty. Moreover, the surrendered dacoits had pleaded guilty. He thanked the police for allowing the dacoits to meet him. He had never wanted to destroy the morale of the police, he said.

No country will ever be able to conquer India if she has national integrity on the one hand and an international policy on the other.

—V. K. Krishna Menon

A Major Book-Producing Country

("Indian Opinion" India Service)

INDIA is among the first five largest book-producing countries of the world, according to statistics compiled by the UN.

The 1959 UN Year Book, recently published, said that among seven major book-producing nations led by the Soviet Union, India occupies fifth position, the USA and France ranking sixth and seventh respectively.

India, however, continued to occupy second position in production of feature films with an output of 295 movies during the year under review. First place was taken by Japan with 369 films followed by the USA which produced 288.

The total attendance in cinema house was, however largest in the USSR where 3.1 billion people were estimated to have gone to the movies during the year. Attendance in the USA was 2.2 billion, in India 1.4 billion and in Japan 1.1 billion.

Life has been given man only on condition that he serves the life of the Universe.

—Tolstoy.

Tulsidas And The Ramayana

(Continued from page 234)

Sita? We find a host of other ennobling figures like Kausalya, Sumitra etc. in the Ramayana. We bow our head in reverence before the faith and devotion of Shabari and Ahalya. Ravana was a monster but Mandodari was a *sati*. In my opinion these instances go to prove that Tulsidas was no reviler of women by conviction. On the contrary, so far as his convictions went, he had only reverence for them. So much for Tulsidas's attitude towards women.

In the matter of the killing of Vali, however, there is room for two opinions. In Vibhishan I can find no fault. Vibhishan offered Satyagraha against his brother. His example teaches us that it is travesty of patriotism to sympathize with or try to conceal the faults of one's rulers or country, and to oppose them in the truest patriotism. By helping Rama Vibhishan rendered the truest service to his country. The treatment of Sita by Rama does not denote heartlessness. It is a proof of a duel between kingly duty and a husband's love for wife.

To the sceptics who feel honest doubts in connection with the Ramayana, I would

suggest that they should not accept anybody's interpretations mechanically. They should leave out such portions about which they feel doubtful. Nothing contrary to truth and *ahimsa* need be condoned. It would be sheer perversity to argue that because in our opinion Rama practised deception, we too may do likewise. The proper thing to do would be to believe that Rama was incapable of practising deception. As the *Gita* says, 'There is nothing in the world that is entirely free from fault.' Let us, therefore, like the fabled swan who rejects the water and takes only the milk, learn to treasure only the good and reject the evil in everything. Nothing and no one is perfect but God.

—Young India, 31-10-'29

DRY RED CHILLIES

No. 1 Mixed Grade Dry Red Chillies. Nett 30lb Bag 45/-.

Any amount obtainable for Cash.

Write for Grain Bags and Sugar Pockets.

MAARMANS (Pty) Ltd. Box 26. Phone 128. BRITS. Transvaal.

FAMOUS INDIAN MUSICAL INSTRUMENTS AND SONG BOOKS JUST ARRIVED

Thubla and Doogies Latest Designs £8/10/-
 ઉલ્લામાં ડેડી અને તબલાઓ અને ડુગીઓ દર ૮/૧૦/-
 Dholaks and Mirdangs for Thal each £8/10/-
 ઢાલ માટે ડેડક મીરદાંગ ... દરેકની ૮-૧૦/-
 Harmoniums, Rama Flute Best make £18, 10/-
 હાર્મોનિયમ | હારમોનીયમ અને બ'સરી ૧૮-૧૦/-
 Mouth Organs Popular Brands 4/6, 5/6, 7/6
 મોથ ઓર્ગન મોઢાના વાલઓ (મા. ચોર) ૪/૬, ૫/૬, ૭/૬
 Bul Bul Tharangs and Xylophone each 25/-
 બુલબુલ તરંગ અને ચાઈલોફોન દરેકના ... ૨૫/-

Violins and Banjo Mandolines each £6/10/-
 વાયોલીન અને બેન્જો મેન્ડોલીન્સ ... ૫૬. ૬-૧૦/-
 Thubla Doogie and Dholak spare caps ea. 25/-
 તબલા ડુગી અને ડેલકનાં સ્પેર કેપ્સ ... ૨૫/-
 Longneck Tenor Banjos ... £12/10/-
 લોન્ગનેક ટેનાર બેન્જો ... ૫૬. ૧૨-૧૦/-
 Jap Malas for Prayers 4/6, 5/6, 10/6
 પ્રાર્થના માટેની જપમાલાઓ ૪/૬, ૫/૬, ૧૦/૬
 Gujarati Film Song Bk, 20 Film ea. Bk. ea. 2/6
 ગુજરાતી ચાલનોની ચુલ્લાતી ચોપડી ... ૨/૬

Clarets B/F for Indian Bands £18/10/-
 Tombrone and Sunks each £1/5/-
 Khartals and Jhangs in Pairs each set £1/5/-

Straight Blowing Flutes 2/6
 Side Blowing Krishna Style Flute 5/6
 Manjiras and Mouth Organs 5/6

Dancing Bells in Dozen Lots 6/6
 Marakas For Ramba and Tango Bands ... 25/6
 Sarods and Dilrubba each £12/10/-

BOOKS OF ALL SORTS, INDIAN, ANCIENT, HISTORICAL, ARE SOLD BY US

D. Roopchand Bros.

PHONE 20107

MUSIC SALOON & BOOKSELLERS

P.O. BOX 252

85 Victoria Street, DURBAN

fifty years ago...

July 1910

A LIE NAILED TO THE COUNTER

(From "The Indian Opinion," July 30, 1910)

THE Secretary to the Department of Commerce and Industry, Simla, has been addressed as follows by Mr. Polak:

Sir,—I have the honour to bring to the notice of the Government of India the following facts, which should dispose of any doubts as to the bona fides of the Transvaal authorities regarding their allegations that they are not in a position to identify Asiatics who do not, on demand, produce registration certificates, and their right, accordingly, to deport such Asiatics as prohibited immigrants.

2. Mr Leung Quinn is the Chairman of the Transvaal Chinese Association. Like British Indians, the Chinese are also subjected to the Transvaal's Anti-Asiatic legislation, and like them, too, many Chinese have become passive resisters. Mr. Quinn is one of these.

3. Mr Quinn was one of the first Asiatics to be arrested, in 1907, and he was one of the imprisoned Asiatics who, on behalf of their respective communities signed the written memorandum embodying some of the terms of the compromise arrived at in 1908.

4. Many of Mr Quinn's compatriots, when they learnt that he had agreed to voluntary registration and that he had promised to induce as many as possible of his countrymen to identify themselves by voluntarily giving the full tally of finger-impressions, as had Mr Gandhi, felt that he had betrayed their cause, since they had, in large numbers, taken a solemn oath not to give 18 finger-impressions. Mr Quinn pointed out to them that it would be for them to give these or not at their own pleasure. His life was in the greatest danger, however, and I am not sure if he did not even receive police protection. It is within my knowledge that he was compelled to seek refuge in the Chinese Consulate. He had determined to abide by his undertaking with the Government, and himself gave the 18 finger-impressions as a voluntary act, and other means of identifica-

tion for which he was thanked by the authorities. Eventually, most of his compatriots compromised the matter by giving two thumb-prints.

5. Mr Quinn's voluntary registration was subsequently validated by the Registration Act of 1908.

6. When it became evident that the Transvaal Government were not prepared to repeal the objectionable law of 1907 and were intent upon retaining the racial exclusion provisions of existing legislation Mr Quinn at once protested, and when he found that the protests of his compatriots were ignored, he destroyed the registration certificate which he held to have delivered to him through breach of faith. This action, of course, did not de-register him, for full particulars of his identification were on official record, including certain disfiguring scars indicating a terrible accident that occurred to Mr Quinn some years ago.

7. When a further attempt at a settlement was arrived at, in August-September of 1908, Mr Quinn was specially sent for by General Smuts to represent the Chinese community in the negotiations. Mr Quinn is personally known to General Smuts, Sir Percy Fitzpatrick, one of the opposition leaders, to the Registrar of Asiatics, with whom he has, at various times had prolonged interviews, and to the police-officer who has, on certain occasions, effected his arrest.

8. Mr Quinn has been three times, at least, imprisoned as a passive resister and has on each occasion given complete means of identification under gaol regulations. In addition, Mr Quinn is personally known to various magistrates and to the Chinese Consul-General (though the latter may no longer be in Johannesburg). Numerous prominent Europeans including Mr William Hosken, M.L.A., and several Christian ministers, are well acquainted with him.

9. Mr Quinn is legally in exactly the same position as Mr. Gandhi, yet whereas, for certain reasons, the latter has not been

Phone 835-6786

P. O. Box 1549.

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

83 West Street, JOHANNESBURG.

Indian Records Now Cheaper!!

7/6 Each Plus 3d Tax.

AVAILABLE IN SETS OR SINGLE

Some Of Our Latest Hits Include:

TALAK, MEHNDI,	USTAD, NAAGMANI,,
PAGRA ROAD, KAAGEZ-KE-	DO-BEHNEN, MOTIHER INDIA,
HOOL, DO U AD, AMAR	INSPECTOR, MAIN-MASHI ME-
DEEP, MISS INDIA.	HOON

ORDER NOW — FREE PACKING

C.O.D. Orders must include 5/- deposit.

Only Obtainable At:

NATIONAL RECORD COMPANY;

2 Ajmeri Arcade (off 141a Gray St. & 50 Cathedral Road)
P.O. Box 1574 DURBAN Phone 67882

Special Offer: India-Made Agarbattis

(SHIPMENT JUST ARRIVED)

WHOLESALE TRADE PRICES

THREE ROSES, 3 tolas	37/6 Doz
(Available in Thin/Thick Sticks)	
GATEWAY OF INDIA 3 Tolas	45/- "
" " " 6 "	90/- "
OHANELI 2 "	18/- "
" 1 "	9/- "
SUGANDH RANI 5 "	33/- "
" 2 1/2 "	18/- "
" 1 "	8/- "
" 1/2 "	4/- "
LATAMANGESHKAR 1/2 "	4/- "
OHANDAN DHOOP 3/- Box of 16 Sticks.	

CASH WITH ORDER — PRICES F.O.R. DURBAN

We have also received Genuine Basmati Rice 1/- per lb.
(Minimum Order 100lb)

We are Stockists of all kinds of Indian Dholks, Spices and Condiments, Betelnuts, Almonds, Tamarind, Whole Coconuts and All kinds of Imported Rice.

SPECIAL PRICES TO THE TRADE

Please write for our price list:

K. HARIBHAI & SONS

(PTY.) LTD.

Direct Importers: Wholesale & Retail Merchants

81 Victoria Street,—P.O. Box 2156—Durban.

Telegraphic Add.: "BHAISONS"

molested since his return to the Transvaal from England, Mr Quinn has just become the victim of an order of deportation. I bring these facts to the notice of the Government of India, to enable them to make the needful representations based upon specific information.

Printed and published by Mrs. Sushila Gandhi at the International Printing Press, Phoenix. Address: INDIAN OPINION, Private Bag, Durban, Natal.

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No. 12 Barklys Arcade, 38 Market Street, Cor. Diagonal & Market Sts. Johannesburg. Phone 33-1654

ઈન્ડિયન

ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે સને 1૯૦૩માં સ્થપાયું.
ભૂતપૂર્વ તંત્રી સ્વ. મણીલાલ ગાંધી

તમારો મિત્ર
તમારા વિષે અધુ બહુતો હોય
અને છતાં તમને યાદતો હોય
એ તમારો મિત્ર છે.
—એલબર્ટ ફેરર.

પુસ્તક ૫૮ સુ—અંક ૩૦

તા. ૨૯ જુલાઈ, ૧૯૬૦.

કુલ નકલ પે. ૪

ખીન-જવાબદાર વ્યાખ્યાનોની સમાલોચના

ડૉ. એલબર્ટ ફેટ્ટેંગે એક પ્રવચનમાં કહ્યું કે મી મેકમીલને દક્ષિણ આફ્રિકાના આતિથ્યનો દુરપયોગ કરીને લાખો આફ્રિકનો વચ્ચે તિરસ્કારની લામણી ફેલાવી છે.

મી. મેકમીલન આ દેશ આખા ત્યારે એક કામનવેલ્થ રાષ્ટ્રના પ્રતિનિધિ તરીકે આખા—અને ને બોલ્યાં તે દીર્ઘદષ્ટિ વાપરી. એક કામનવેલ્થ રાષ્ટ્ર એવું કામનવેલ્થની અંદરના ખીન રાષ્ટ્રને ને ચેતવણી આપે તે રીતે સલાહની દષ્ટિએ ચેતવણી આપી હતી. પરંતુ 'વિનાયક કાંચે વિપરીત છુદ્ધિ' એ કહેવત મુજબ દક્ષિણ આફ્રિકાના નેશનાલીસ્ટ સંઘર્ષને ઘેરો અર્થ લીધો. ભયંજિતને ને પવન આખા વિશ્વમાં ફુંકાઇ રહ્યો છે એનો ખ્યાલ રાખી મી. મેકમીલન બોલ્યાં હતા. એમના પ્રવચન પછી કેટલાયે આફ્રિકાના રાષ્ટ્રો સ્વતંત્ર થયા. મી. મેકમીલન આ અમાલિથી બહુતા હતા, તેથી તેમણે દક્ષિણ આફ્રિકાને પોતાની નીતિ ખોટી છે એ વિષે જાન કરાવ્યું હતું. પરંતુ એ સલાહ બહેરો કાન ઉપર પડી. આથી તેમણે સુધરેલી ભાષામાં—ઉદત ન બનતા ભયંજિતના પવનની વાત કરી હતી. આવા ભયંજિતના પવન સામે દક્ષિણ આફ્રિકા શું એકદમ અટકાવે ટકી શકશે? લાખો આફ્રિકનો વચ્ચે તિરસ્કારની લામણી મી. મેકમીલને ઉત્પન્ન કરી એ કહેવું બૂલ ભરેલું કહેવાય. દક્ષિણ આફ્રિકાના આફ્રિકનો હવે ભગ્યા છે, અને એ ભયંજિતને નિરાધીન કરી શકે એવી કોઇ તાકાત વિશ્વમાં નથી. એનો દાખલો મોણ્ટુ છે. શાર્પવીલ, લાંબા અને ન્યાંગાની યુના-મરકોએ થોડાકને ચુલુરૂપે નિરાધીન કર્યો હતો પરંતુ એનાથી સો મજા ભયંજિત બનતાં ભય છે. પોંડોલેન્ડમાં પણ આફ્રિકનો ભગ્યા છે. નેશનાલીસ્ટ સરકાર એ ભયંજિતને કાણમાં નહિ લઈ શકતી હોવાથી દોષારોપણ ખીન ઉપર કરે છે. અને સત્ય એમાં અમાયું છે કે સરકાર પોતાની નીતિ બદલીને આ ભયંજિતને અનુકૂળ થવા માંગતી નથી. ખીન વાત ફેટ્ટેંગે કરી તે એ કે શાર્પવીલ, લાંબા અને ન્યાંગાના યુના

મરકો માટે અંગ્રેજ પત્રકારત્વ જવાબદાર છે—તે ઉપરાંત ડૉ. ફરુચ્હાડ ઉપરના જીવલેણ ડુમલા માટે પણ અંગ્રેજ પત્રકારત્વને દોષિત કરાવે છે. આ વાતમાં સત્ય કંઈજ નથી—આતો હલાહલ જુદાં છે. અને એક પ્રધાન આમ ખીન-જવાબદાર વાતો કરે એની અસર ખીન દેશો ઉપર થી પડવાની કે આવી વાતોથી તે અરાખ જ છાપ પડવાની!

૬. આફ્રિકા માટે નુકશાન કરતાં અહેવાલો

ડૉ. એલબર્ટ ફેટ્ટેંગે આ વચ્ચે ફરમાન ને ખીન-જવાબદાર પ્રવચનો કર્યાં તેનો સાર નીચે આપવામાં આવ્યો છે.
● દક્ષિણ આફ્રિકાના આતિથ્યનો દુરપયોગ કરી ક્ષિતનના વડા પ્રધાન મી. મેકમીલને લાખો નેટીવો વચ્ચે તિરસ્કારની લામણી ફેલાવી છે.
● આફ્રિકાનરડમને મોટામાં મોટો ચત્રુ સડેસો અંગ્રેજ પ્રેસ છે. શાર્પવીલ, લાંબા અને ન્યાંગાના બનાવો માટે તેજ જવાબદાર છે. આ ઉપરાંત આખા વિશ્વનો અંતભવ દક્ષિણ આફ્રિકાની સામે કરવામાં પણ અંગ્રેજ પ્રેસ જવાબદાર છે.
● ને એના ઉપર કાણ ન રખાય તો એ પ્રેસ નેશનાલીસ્ટ નેતાઓ પ્રત્યે યુની ડુમલાઓ ઉશ્કેરશે.
● યુનાઇટેડ અને પ્રોગ્રેસીવ પાર્ટીની પાછળ મી. હેરી ઝોપન-હાઇમરને 'હુપો હાય' છે ને એ પાર્ટીઓ યથાવે છે. વધુમાં મી. ઝોપન-હાઇમરની છાજ છે કે નેટીવો ગોરા વિસ્તારમાં રહે.
● સોનાની ખાણોના મોટા માણસો અને શરફો ગોરી દક્ષિણ આફ્રિકાનો નાશ કરવા માંગે છે. કારણ કે એ રીતે એ ભોંઠે પોતાના મતલબથી મજવા નહાયી બરી શકશે.
● ફરેક નેશનાલીસ્ટ સલામાં અંગ્રેજ પત્રકારો ભેસે છે અને વિશ્વમાં ખોટા પ્રચારો કરે છે. આફ્રિકાનરડમની પાસે અંજબન રરતો છે અને તે અંગ્રેજ પ્રેસનો નાશ કરવાનો નહિ તે એ ખુદ નાશ પામશે.
● બધાં સુધી તાંજની યુદ્ધ સર્વ શિરામણીના પ્રતિક તરીકે રહેશે ત્યાં-સુધી યુનીયન ઉત્તરતાપણીની છાપ પોતાના મસ્તકે લઇ કરશે, અને ખીન રાષ્ટ્રો તરફથી માન પામશે નહિ.

ધીરજ રાખવી રહી. શાર્પવીલના ગોળીબાર વિષે તપાસ પંચના સાક્ષીઓ એ જણાવ્યું કે ખીન-જવાબદાર ગોરા પોલીસોએ ઉપરી અમલદારની પરવાનગી વગર ગોળીબાર કર્યો હતો. ડૉ. ફેટ્ટેંગે એનો હોષ અંગ્રેજ પત્રકારો ઉપર નાંખે છે તે ઉપરથી લાગે છે કે અંગ્રેજ પત્રકારો ખરી હકીકત આપતાં હતાં એથી એ લોકોને કાળાં બનાવવા આવા બહુમાં કુકે છે. વધુમાં એ જણાવે છે કે અંગ્રેજ પત્રકારત્વ નેશનાલીસ્ટ નેતાઓ ઉપર યુની ડુમલાઓ ઉશ્કેરશે, માટે અંગ્રેજ પત્રકારત્વને દાખી દેવું—વાતો નાશ કરવું. આ તો બહિષાત વાત છે! અંગ્રેજ પત્રકારત્વ અને તેમણે પરદેશ થી આવતાં પત્રકારો શું એટલાં બધા ખીન-જવાબદાર છે કે આવા કૃત્યને ઉશ્કેરે! એની કલ્પના કરવી એ પણ નરી ચૂખંતા છે! આતો ખરી હકીકત

આપનાર અંગ્રેજ પત્રકારો સામેનો પ્રયત્ન છે. ખીનું ફેટ્ટેંગે કહે છે કે મી. ઝોપન-હાઇમરને યુનાઇટેડ પાર્ટી અને પ્રોગ્રેસીવ પાર્ટી પાછળ 'હુપો હાય' છે, અને તેઓ આફ્રિકનો, ગોરા વિસ્તાર માં રહે એવું ઇચ્છે છે. આ વાત પણ ચૂખંતાબરી છે. ફેટ્ટેંગે આપું જોલે છે તેના સયોદ કારણો તેમની પાસે નથી. ખરી હકીકત એ છે કે જ્યારે દેશની આર્થિક સ્થિતિ અસ્થિર બની લારે મી. હેરી ઝોપન-હાઇમરે દક્ષિણ આફ્રિકાને પોતાની નીતિ બદલવા વિષે સલાહ આપી હતી. શાર્પવીલ, લાંબા અને ન્યાંગાના યુના-મરકો પછી 'બોય કોટ'ને પવન વાવા લાગ્યો અને દેશની આર્થિક સ્થિતિ અસ્થિર બનતી મધ—બ્યાપાર માં ખોટ—સોનાના ભાવોમાં ઘટાડો—શેરોના ભાવા પડવા માંડ્યા—લારે મી. ઝોપન-હાઇમરે એક પ્રવચનમાં નેશનાલીસ્ટ સરકારને પોતાની રંમદેવ ની નીતિ જરા બદલવા કહી હતી. આ ઉપરથી મી. ફેટ્ટેંગે પોતાના મનજનું સમતોલપણું યુમાવી બેઠા અને મી. હેરી ઝોપન-હાઇમર ઉપર દોષનો ટોપલો નાંખી બેઠા. આ સિવાય મી. ફેટ્ટેંગે એ પણ કહે છે કે સોનાની ખાણોના મુખ્ય માણસો અને શરફો ગોરી દક્ષિણ આફ્રિકાનો નાશ કરી પોતાના મજવા કરવા માંગે છે. આપું જોલવાનું કારણ પણ ઉપર નેવીજ છે. અમેરીકન શરફ મી. ઈંગલહાડ અને ખીન માણસો પણ મી. હેરી ઝોપન-હાઇમર ની જમ નેશનાલીસ્ટ સરકારને પોતાની રંમદેવની નીતિ જરા બદલવા સલાહ આપી હતી. આ સલાહને લઈ તેઓ પણ મીસ્ટર ફેટ્ટેંગેની દષ્ટિએ યતુ બન્યા. ખરી હકીકત એ છે કે શેર માર્કેટના ભાવો છેલ્લાં ૧૨ વરસના નેશનાલીસ્ટ સરકાર હેઠળ લગભગ ૭૦૦,૦૦૦,૦૦૦ પાઉંડ સુધી ઘટ્યા છે. ખીનું એ પણ મી. ફેટ્ટેંગે કહે છે કે નેશનાલીસ્ટ સલામાં અંગ્રેજ (અનુસંધાન માટે જુઓ પાનું ૨૪૭)

પંડીત નહેરૂ પ્રેસ કોન્ટ્રી-સમાં

“ઇન્ડિયન ઓપિનિયન”

શુક્રવાર તા. ૨૯ જુલાઈ, ૧૯૬૦.

દક્ષિણ આફ્રિકાના હિંદીઓ પર પ્રો. લૌરીસ

તાલ ઇન્ડિયન ટીચર્સ સોસાયટીના ૩૪માં વાર્ષિક અધિ-
વેશન સમક્ષ બોલતા લંડન યુનીવર્સિટી અને તુલનાત્મક
-શિક્ષણના વિશ્વવિખ્યાત પ્રોફેસર લૌરીસે એ સુદ્ધાઓ પ્રત્યે આ દેશ
ના હિંદીઓનું ધ્યાન દોર્યું હતું. પહેલું એ કે છેલ્લા સૈકામાં
હિંદીઓએ ઘણી જ પ્રગતિ કરી છે, અને ખીલ્યું એ કે હિંદમાંના
તેમના સ્વદેશબુદ્ધિઓ કરતાં અહીંના હિંદીઓ વધુ સુખી છે. પ્રો.
લૌરીસના મનમાં આનો ઉલ્લેખ કરવાના શા કારણો હતા એ
તેમણે જણાવ્યું નહિ, પણ એવું લાગે છે કે અહીંના હિંદીઓ હંમેશાં
આ દેશમાં તેમની સ્થિતિ અને જીવન વિષે જે ફરીયાદો કરે છે તે
ધ્યાનમાં રાખી આ એ સુદ્ધાઓ ઉપર તેમણે ભાર મૂક્યો હતો.
સો વરસ ઉપરના તેમના આપદાદાઓ કરતાં આજના હિંદીઓએ
સારી પ્રગતિ કરી છે, અને હિંદમાંનાં સ્વદેશ બુદ્ધિઓ કરતાં અહીં
ના હિંદીઓ વધુ સુખી છે એ કલિલ પણ તકની દ્રષ્ટિએ ખરી છે.
આ દેશના હિંદીઓ માટે આ બધા સુધારા કંઈ ખાસ અગત્યના
નથી. તેઓ ધીમા વિકાસક્રમથી ટેવાયા છે, અને છતાં પ્રોફેસર
લૌરીસ શા માટે આવું બોલ્યા તે સમજાતું નથી. આવી દલીલ
તો આ દેશના ગોરાઓ જે હિંદીઓની પ્રગતિ રૂંધવા માંગે છે,
તેઓ કરે છે.

દક્ષિણ આફ્રિકામાંના ગોરાઓ માટેની પ્રો. લૌરીસની સૂચનાઓને
અમે અવગણવા માગતા નથી, પરંતુ અમે એ બતાવવા માંગીએ છીએ
કે આ દેશમાં આવેલાં બીજા વસાહતીઓ, જેઓ આ દેશમાં આવ્યા
છે તે આ હિંદીઓ કરતા વધુ લાભો મેળવી શક્યા છે. હિંદી-
ઓએ જે પ્રગતિ કરી તે ઘણા કાયદાઓ કે જે તેમને રૂંધવા માટે હતાં
તેનો અને દબાણનો સામનો કરી, પ્રગતિ કરી છે, તેથી તેઓ
વખાણને યોગ્ય બન્યા છે. દરેક ગોરા જે આ દેશમાં આવ્યો તેણે
સુખ પ્રગતિ કરી. ગયા સૈકાના છેલ્લાં વરસોમાં ઘણા ગરીબ ગોરાઓ
યુરોપથી અહીં આવ્યા અને ઘણા તો પહેરેલે વસ્ત્રે જ આવ્યા. એ લોકો
આને સુખી છે, અને એમની તુલના એમના સ્વદેશ બુદ્ધિઓ સાથે
થતી નથી. દરેક વસાહતીની ફરજ અને ઉદ્દેશ્ય એ હોય છે કે તે
પોતાની સ્થિતિ સુધારે છેલ્લા સૈકામાં હિંદીઓનો આજ ઉદ્દેશ્ય હતો.
તેઓની આજની પરિસ્થિતિને સો વરસ ઉપરના તેમના આપદાદા
ઓ અને દેશના સ્વદેશ બુદ્ધિઓ સાથે સરખાવવી ન જોઈએ, તેઓની
સરખામણી બીજા દેશથી આવેલા વસાહતીઓ જે ખાસ લાભો
પામે છે તેમની સાથે થવી જોઈએ. અહીંના હિંદીઓની સ્થિતિ
તેમના આપદાદાઓ કરતાં અને હિંદના પોતાના બુદ્ધિઓ કરતાં
વધારે સારી છે એવું કહેવાનો મતલબ એ થયો કે હિંદીઓએ
એ માટે સંતોષી બની દક્ષિણ આફ્રિકાનો આભાર માનવો જોઈએ.
અમે ઇંગ્લીએ છીએ કે પ્રોફેસર લૌરીસ આવું કહેવા માંગતા નહીં જ
હોય. ગૂંચવણાં ભર્યો મુદ્દો એ છે કે :—દેશના સર્વ સામાન્ય
કાયદાઓ ઉપર જ એ હિંદીઓને સુકવામાં આવ્યા હોત તો
તેઓ સુખજ પ્રગતિ કરી શક્યા હોત. વસ્તુ સ્થિતિ એ છે કે
આને તે (હિંદી) પ્રજા રંગરૂંધની નીતિ અને કાયદાઓના બોલ
નીએ કચડાય રહી છે.

છાપાના પ્રતિનિધિઓના સવાલના
જવાબમાં ન્યુ ટીલીમાં તા. ૨૪-૬-૬૦
ના પંડીત નહેરૂએ જણાવ્યું હતું કે :
નામર દલેલી વિષે વિચની અદાલતે
નિર્ણયો આપ્યા છે તેમાંના કેટલાક
સ્પષ્ટ નથી. પરંતુ મુદ્દાની વાત એ
છે કે મુકાદો હિંદની તરફથી છે.
હોદ્દે ભરેલું પગલું બરાબર છે. ખીલ્યું
હોદ્દે સરકારની સંમતિ વિના પોટુગીસ
લાં કોષ્ટને પણ મોકલી શકે એમ નથી.
એનો અર્થ એ થયો કે આત્યારની
સ્થિતિ મંજૂર કરી છે. આથી અમને
સંતોષ થયો છે. હોદ્દેનું હિત સંકડા-
ઓનું હોવાથી બવિખર્ચો શું પગલું
બરકું તેનો વિચાર કરવો પડશે.

એ. એડ શીંગે વિષેના સવાલના
જવાબમાં વડા પ્રધાને જણાવ્યું :—મી.
શીંગે લંડનમાં છે, તે આપણે બધા જ
જણીએ છીએ.

સવાલ : આ વિષે લંડનથી પત્રો
મળ્યા છે ?

જવાબ : હા. થોડા દિવસો પહેલાં
પત્ર હતો, ન જણ્યતા હતા તેવી કેટલીક
ખાબતો જણવા મળી હતી. અમે
હોટીશ સરકારને જણાવ્યું હતું કે,
કમણું હમે એને પાછો વાળવાની
પ્રાર્થના રાખતા નથી. પરંતુ ભારત
વિરુદ્ધ એ ચળવળ કરે તેને ઉરોબન
આપવામાં નહિ આવે એવી આથા
રાખીએ છીએ.

સવાલ : આ વિષે તેમણે કંઈ
ખાતરી આપી છે ?

જવાબ : તેમણે આપણાં વલણની
કદર કરી હતી હમે ખાતરી માંગી
ન હતી.

સવાલ : હોદ્દેમાંથી છટકો મળ્યા તે
વિષે સાચી હકીકત શું છે ?

જવાબ : એ એક બહું જુની વાત
છે, ઘણા લાંબા વખતથી અમે જણ્યતા
હતા કે તે લાંબો વખત થયાં પાકી-
સ્તાનમાં હતા, ત્યાંથી તે યુરોપ મળ્યા.
એમની પાસે બનાવટી પાસપોર્ટ હતી.

સવાલ : જ્યારે કેટલાક પેસેનજરો
બનાવટી પાસપોર્ટથી લંડન ગયા હતા
ત્યારે તેમને તરત જ પાછા હોદ્દે મોકલી
દીધા હતા, મી. શીંગે વિષે શાથી
એમ ન થયું ?

જવાબ : પેલા ઘણા હતા, એની
સત્તા વાળાઓને ખબર પડી હશે આ
એકલા હોવાથી યુરી મળ્યા લાગે છે.

સવાલ : નામા લોકોમાં હજી એમની
અસર છે ?

જવાબ : અરત પામતી થોડી અસર
કદાચ હશે પરંતુ પોણા બામના લોકો
એની વિરુદ્ધ પક્ષમાં જોડાયા છે.

સવાલ : નામા બેન્ડની સ્વતંત્રતા,
ચળવળ પાછળ કોઈ વિદેશી સત્તા છે ?

જવાબ : તેની મને ખબર નથી,
અમર જણ્યતો હોઉં, તો પણ કંઈ
કહેવું એ મારે માટે ઉચીત નથી.

અમરને શીંગે ભારત આવે તો,
એની સાથે સહાનુભૂતિથી કામ લેવાશે ?
જવાબ : અમે હંમેશાં દરેક કેસો
સહાનુભૂતિથી વિચારીએ છીએ, તેનો
અર્થ એ નથી. કે જ્યાં કડક પગલાંની
બર હોય ત્યાં પણ ટીલા રહેવું. દરેક
કેસો તેના સંજોગોમાંથી વિચારવા રહ્યા.

સવાલ : ટર્કી, ટોરીયા અને છેલ્લે
જપાનમાં જે બનાવો બન્યા છે, તેના
ઉપરથી તમે એમ માને છો કે, ધીમે
ધીમે ટેકો લશ્કરી કરારોમાંથી નીકળી
શાંતિ બધાં સહકારી નીતિ તરફ
મળશે ?

જવાબ : ખીલ દેશો વિષે મારાથી
કહી શકાય નહિ, તે માત્ર કલ્પના
કરે, આને તો બધા જ શાંતિ માટેની
વાતો કરે છે, અને લશ્કરી મદદના
કરારો પણ કરે છે. તે સાથે દથીયારો
જોડવાની વાતો પણ ચાલે છે. અને
એક ખીલ સાથે બંધાતા જાય છે.
લશ્કરી કરારો અને શાંતિ બંને સાથે
કેવી રીતે બની શકે ? જ્યાં લશ્કરી
કરારોથી એક ખીલથી ચડીવાતા થવા
માનતા હોય, ડરાવવા માનતા હોય,
ત્યાં શાંતિનો સંભવ નથી, ઠંડા યુદ્ધનું
વાતાવરણ જન્મી રહે. આથી થોડા
વખત માટે કદાચ-લગાઈ અટકે પરંતુ
એ કાંઈ શાંતિ ન કહેવાય, જે લશ્કરી
કરારો ચાલુ રહેવાના હોય તો દથી-
યારો જોડવાની વાત ટકી શકતી નથી.
અને શાંતિની વાતો તો નકામી જ
બની રહે છે.

કડાઈ માટેના આધુનિક દથીયારો
અને ખીલ સાધનો ને લીધે, લશ્કરી
કરારોની જે આઈ, દયા, વરસ ઉપર
કોમિત હતી તે હવે જોઈ થતી જાય
છે, તેથી આ લશ્કરી કરારો, ઠંડક
યુદ્ધ અને એક ખીલથી ચડીવાતું બળ
ખતાવવાની યુક્તિના દિવસો ચાલ્યા
મળ્યા છે. એનાથી શાંતિના કાર્યમાં
કરી મદદ થતી નથી, તેથી કદાચને
જે હું કહી શકું એમ હોય તો,—
નિકેકપણે બધા લોકોમાં જેવાં બંધન
માં નહિ પડવાની ભાવના વધતી
જાય છે.

આફ્રિકન નેતાની ચેતવણી

નૌરોપીમાં આફ્રિકન નેતા ટોમ
મ્બોયાને જણાવ્યું હતું કે અશીયન
વેપારીઓ આફ્રિકન સંગીત કરારોના
માપનોની ટેપ રેકોર્ડ કરી એને સાઉથ
આફ્રિકા મોકલી રેકોર્ડો બનાવડાવે છે
અને અહીં વેચે છે. હું તેઓને સમ-
જવવા ઇચ્છું છું કે સાઉથ આફ્રિકા
ના માલના અધિકારમાં આનો પણ
સમાવેશ થાય છે માટે અશીયનો આ
રેકોર્ડો ન મંજાવે અને ન વેચે નહીં
તો મારે મારા લોકોને તેમનો અધિકાર
કરવા કહેવું પડશે.

જવાહરની આપણને સલાહ

રોડમાં નહિ રડયા કરો

દક્ષિણ આફ્રિકાના વેપારીઓને એ એક ઢાંચ સુરત પાસે આવેલા કાણેલી મામમાં વડા પ્રધાનને મળ્યા હતાં. તેઓએ એક પત્રદાર અહીંના પ્રશ્નોનો ચિતાર પૂરીતણને આપ્યો હતો. એ પત્ર ડો. વલ્લભભાઈ પટેલ કે જેઓ પહેલા નિમંત્રમાં હતા તેઓએ વડા પ્રધાનના હાથમાં આપ્યો હતો.

શ્રી નબદી કે જેઓ પછા છુના અને જણીતા અહીંના વેપારી છે તેઓએ આ સમારંભ યોજ્યો હતો.

પંડીતજી શું કહે છે?

શ્રી ઉમાશંકર જોષાકરે ડો. વલ્લભ ભાઈની જોળખ આપી. સાર માદ પત્ર નાંચી અને ભેગા ચલેલા ભાઈઓ સાથે વાતચીત કરી પંડીતજીએ કહ્યું છેલા બાર વરસથી ભારત સરકાર એ અતી નિકટ પ્રશ્ન ઉપર ખુબ ધ્યાન આપે છે.

દક્ષિણ આફ્રિકાનો પ્રશ્ન એ માત્ર દિલી જાનો પ્રશ્ન નથી રહ્યો, પણ આખા વિશ્વનો પ્રશ્ન બની રહ્યો છે. એના ઉકેલ માટે ભારત સરકાર પોતાનું બનતું બધું જ કરે છે, અને અવિશ્વમાં ને ને કરવા યોગ્ય હશે તે અવસ્થા કરશે. દક્ષિણ આફ્રિકામાં રહેતા દિલીએ એ લાંબી મુશીબતો માટે રોડમાં રડયા કરવા બેઠા નહીં, પણ ને ને વખતે ભારતનું માનદંશન મળે તે પ્રમાણે તેને અનુસરવું જોઈએ.

વધુમાં તેઓએ કહ્યું “દુનિયાનો કાનુન છે કે, તે કાયમ જેથી ને તેવી રહેતી નથી સંસાર પરિવર્તન શીલ છે. હાલ તેમાં ઘણી તેજ આવી છે. આજે રોજ નવા નવા બનાવો આપણને

મુશવે છે. પણ જગતમાં જે નવી હવા વાય છે તે સમજીને આપણે માર્ગ નહી કાઢીએ તે આપણે ખતરામાં પડશું. આ જમાનામાં કમજોર પ્રજા રહી નહી શકે.”

વધુમાં તેઓએ કહ્યું, “હેલા દબર એ દબર વર્ષમાં નેધ પાત્ર પલટો થયો નથી પણ હેલા સો સવાસો વર્ષ માં તે જલ્દી કંઈ જાડુ નેવો પલટો થયો છે. હવે આપણે પણ પરિવર્તન શીલ બની દુનીયાની એ ઝડપ સાથે આગે કુચ કરવી જ રહી.

“આફ્રિકામાં આજે ઇન્કલાબ જાગ્યો છે. નવા પ્રશ્નો અને નવા જમડા ખડા થયા છે. મને લાગે છે કે ૧૦-૧૨ વરસમાં આ દેશનો નકશો બદલાઈ જશે ટ્રાઈ પછુ પ્રજા પોતાની તાકાતથી જ આઝાદ થઈ શકે.”

તેમણે કહ્યું કે, “આંધીજીએ દક્ષિણ આફ્રિકામાં એક નવો અવાજ ઉઠાવ્યો જે ભારતમાં અને દુનીયામાં પણ શું જી ઉઠ્યો. અહીં દાંડીયાત્રા થયેલી.

દક્ષિણ આફ્રિકા અને ડાંડી એકમેકથી જોડાઈને જાણે એક તરવીર ઉભી કરે છે, એમાંથી એક કદાણી પણ સમર્પણ છે, જેનો અંત નથી, તે આવ્યા જ કરે છે. પછી વ્યક્તિની કદાણી દેશની બને છે.

નવી હવા

૫૦ કે વધુ વર્ષો પર ગાંધીજીએ દક્ષિણ આફ્રિકામાં આહોવાન શરૂ કર્યું. અત્યારે પણ દક્ષિણ આફ્રિકાના લોકો ને ઘણી મુશીબતો છે, તેમાંય દિલીએ કરતાં તે ત્યાંના માનુષ્યો-આફ્રિકીઓ ને વધુ મુશીબતો છે. ત્યાંના સફેદ રંભવાળાઓ પણ એક રીતે મુશીબતમાં છે, કેમકે ત્યાં એક નવી હવા ચાલી રહી છે, જેથી ગૌરાઓ સામે જયત-ભરમાં અવાજ ઉઠ્યો છે.

આફ્રિકામાં પરિવર્તન

અખબારોમાં નવાં નવાં રાષ્ટ્રોને આઝાદી મળ્યાની વાતો આવે છે. આફ્રિકાની આજુ બાજુ આવું બધું બને છે. આફ્રિકામાં પણ પરિવર્તન આવી રહ્યું છે. અરાબ કાળમાંથી

જાગી પડી છે. પણ એ હકુમત માનવના અધિકારની વિરૂદ્ધ વર્તશે તે મુશ્કેલી થશે.

દિલીએ અને આફ્રિકાને

તેમણે કહ્યું કે ને દિલીએ આફ્રિકા ગયા છે તેઓ હવે ભારતના તામરિક નથી, પણ દક્ષિણ આફ્રિકાના તામરિકો છે; આમ છતાં ભારત સાથેનો તેમનો પુરાણો સંબંધ પણ ટુટી ચકતો નથી. આ પ્રશ્ન ઉભો થયો હતો, એને વિષે ઘણી ચર્ચા થઈ હતી. નવા કાયદા આવ્યા, એટલે એની અસર આપણા દિલીએ પર થઈ, આપણે આપણા હાથ કમીચનરને પાછા મોલાવી લીધા, સારથી લાંબી સરકાર સાથે આપણા સંબંધો સારા નથી રહ્યા.

ત્યાંની સરકાર યાદ રાખે

સમગ્ર આફ્રિકામાં જે સવાલો જાગી રહ્યા છે તે બહુ વિરાટ છે અને આખી દુનિયાનું ધ્યાન એ તરફ ખેંચી રહ્યા છે. દક્ષિણ આફ્રિકામાં ખરબી પણ આવી છે. લાંબી હકુમતે સખ્તપણ શરૂ કરી છે, એટલે એની વિરૂદ્ધ હવા

પણ આપણે દિલીએનો સવાલ ઉઠાવીએ અને લાંબા મુળ વતનીએ પ્રત્યે ધ્યાન ન આપીએ એ બરાબર નથી. દિલીએની એ ફરજ થઈ પડે છે કે, આફ્રિકાનો ને વાતો છે તેમાં સાથ સહકાર આપે.

ઈ. આફ્રિકામાં ડો. યાજ્ઞિક

નૂરેણીમાં રથપામલી ગાંધી એકેડેમીના કામ અંગે જાણીતા ડો. આફ્રિકાની મુલાકાતે આવ્યા હતા. પ્રવાસ દરમ્યાન તેઓએ ટેલેગ્રાફ બાપણે આપ્યા હતાં. જેમાં આફ્રિકામાં વરતી દિલી ડોમને ટેલેગ્રાફ સુચનો કર્યા હતાં.

શિક્ષણ સંબંધી તેઓએ જણાવ્યું હતું કે, “બાળકોની ડોળવણી માટે માં બાપોએ હવે સખ્ત યવાની જરૂર છે. ડોળવણી શરૂવાતથી જ સારી અપાય એ જોવું જોઈએ નહીં તે પાથો કાચો હોય એના પર સારા પાકા મકાન નજ થઈ શકે.”

વધુમાં તેઓએ કહ્યું કે “ધંધામાંથી થોડો સમય કાઢી પોતાના સંતાનોની ડોળવણી તરફ ધ્યાન આપવા હું નક્ક અરજ કરું છું.

સાહિબ વિશે બોલતા તેઓએ જણાવ્યું હતું કે આ દેશમાં ઉચ્ચ સાહિબ નો શોખ જગાડવા સમાજને કવી કાળીદાસ. રાજ કવી કલાપી નાનાલાલ અને એવા બીજા સાહિબ પૂજાની પુત્રીઓનું વાંચન અને પ્રચાર કરવો જોઈએ જેથી લો! એનો રસ પીએ.

—ઓઓમાં ભારતમાં વધી રહેલા આપઘાતના બનાવોની તપાસ માટે અમદાવાદનું જ્યોતિસંધ જે સ્ત્રીઓની સંરચા છે તે ૫૦૦ કુટુંબોની આર્થિક, સામાજિક, અને ડોળવણીની રચીતીની માહીતીઓ એકઠી કરી સ્ત્રીઓના આપઘાતના કારણ જાણવા પ્રયત્ન કરશે.

માથે બાંધવાની રીજન અને વેણીઓ

મખમલ, સાડીન, ટાઈટા સીટકની, રીજન અનેક રંગ, ડીકાઈન અને સાઈલમાં મળશે, લગ્ન મંડપ અને જોડાર રાજમાવવા માટે જથ્થાબંધ રીજનો મળી શકશે.

બચ્ચાં માટે મખમલ, અને રેસમ તથા ફેટનની ટોપીઓ કીકાયત બાવે બનાવી આપવામાં આવશે.

અંજોડે બાંધવા મખમલ, રેસમ, કોટન લિગેરેનાં કુલોની રંગ રંગની વેણીઓ અને અનેક પ્રકારના બ્રોચર્સ મળશે.

ટેબલ પર ચુકવા માટે પ્લાસ્ટીકના સુકર કુલો મળશે.

ઠેકાણું : માખરો હેટ્સ (પ્રો.) લી.

લેડીઝ ઓન્ડ ચીલ્ડરન્સ હેટ મેન્યુફેક્ચરર,

ફોન : ૮૩૫-૭૨૬૨ પહેલે માળે, બોક્સ પરપલ.

મોસ્કો એન્ડ સન્સ - ૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, - જોહાનીસબર્ગ.

ગુજરાતની પ્રગતી

ત્રીજી પંચ વર્ષીય યોજનામાં ગુજરાત માટે સાડા આઠ કરોડ ખર્ચવાનું નક્કી કરાયું છે.

પોરબંદરને સર્વે ઋતુઓ માં કામ આવે એવું બંદર બનાવવાનું વિચારાયું છે અને તેને માટે સર્વ પંચ કરોડ વધારાનો. ગુજરાતના એક દબર માઈલના સામર કાકા પર ૪૩ નાના બંદરો અને ૮ મધ્યમ બંદરો આવેલા છે. આમાંથી પંચ બંદરો એવા છે કે જે બધી ઋતુમાં કામ આવે છે. પહેલી અને બીજી પંચ વર્ષીય યોજના દરમ્યાન આ બંદરો પર ત્રણ કરોડનો ખર્ચ કરવામાં આવ્યો હતો.

સુરત બાવનામર તથા સિકકાના બંદરોનો પણ વિકાસ યોજનામાં સમાવેશ થયો છે.

આ ઉપરાંત રરતા, પુલ અને બીજી એવી યોજનાઓ માટે ૪ કરોડ ગુજરાત માં વધારાનો.

મહેતા સમિતિની બલામજો સુબળ

ગુજરાતમાં 'પંચાયત રાજ્ય'નો 'કૃત્ત' અપ્રિલથી અમલ

રૂઢિગઠ: શ્રી બળવંતરામ મહેતા સમિતિની બલામજો સુબળ ગ્રામ્ય વિસ્તારોમાં સાચા અર્થમાં 'પંચાયત રાજ્ય' રચાવવાને પ્રયોગ ગુજરાત રાજ્યમાં મોડામાં મોડો ૧૯૬૧ના અપ્રિલથી અમલમાં મુકારો એમ જાણવા મળે છે. એ કે એક અભિપ્રાય તો એવો પણ છે કે ૨૬મી જાન્યુઆરીના અંતિદાસીક દિનથી આ પ્રયોગને અમલ કરવો પણ આ અંગેના ધારા ધારાનું કામ થાકી છે. અને આ પ્રયોગને અમલ કરવા નવા પ્રકારની નાણાકીય વ્યવસ્થા કરવી પડે એમ છે. આ સંજોગમાં નાણાકીય વર્ષની શરૂઆતથી જ આ પ્રયોગ અમલી બનાવવામાં આવે એવો અભિપ્રાય તંત્રને પડે છે. આ સંજોગમાં અપ્રિલથી આ પ્રયોગ અમલી બને એવી શક્યતા વધુ છે.

આ પ્રયોગ અમલી બનતાં હાલના છઠ્ઠા લોકલ બોર્ડ, છઠ્ઠા પંચાયત મંડળ અને છઠ્ઠા વિકાસ મંડળોને

રચાને એક જ સંસ્થા કામ કરશે અને આ સંસ્થાને શરૂ ગ્રામ્ય વિસ્તારોના વિકાસની બમબમ સંપૂર્ણ જવાબદારી રહેશે.

આ નવી રચનારી સંસ્થા પોતાની કામગીરી અસરકારક રીતે જાળવી રાકે એ માટે જાગીન મહેસુલની આવક માંથી પચાસ ટકા જેટલી રકમ આ સંસ્થાને આપશે. વળી જે તે વિસ્તારો ના પહાંત પ્રદેશો અને પહાંત લોકોના ઉત્કર્ષ માટેની ખાસ કામગીરી પણ આ સંસ્થાએ ઉદાવવાની રહેશે. જેને માટે તેને ખાસ રકમ આપશે.

એમ માનવામાં આવે છે કે શ્રી મહેતા સમિતિની બલામજોને જે રાજ્યને અમલ કર્યો છે તેમને આ પ્રયોગના અમલમાં થયેલા અનુભવો પણ ગુજરાત રાજ્ય બનાવનાં લેશે અને પ્રયોગને વધુ અસરકારક અને સફળ બનાવી શકાય એ માટે સમિતિ ની બલામજોમાં જેટલાક ફેરફારો પણ કરશે.

શ્રી ડાગ બીન-ગોરાએને મળે એવી વિનંતી

દેશીય આફ્રિકાની ઇન્ડિયન ટ્રેડિંગે મુનાઈટડ નેશન્સના સેક્રેટરી-જનરલ શ્રી ડાગ હેમસ્ટ્રોમને તાર કરી જણાવ્યું છે કે તેઓ જ્યારે મુનીયનની મુલાકાત લેવા આવે ત્યારે તેમજે બીન-ગોરા નેતાએને મળવું. આ સિવાય ઇટાન, ઇન્ડિયા, મલાયા અને ધાનાના વડા પ્રધાનેને પણ તાર મે હવી જણાવ્યું છે કે તેઓએ પોતાના લામગરને ઉપયોગ કરી આ મિલન યોગ્ય એવા પ્રયત્નો કરવા.

શ્રી ડાગ હેમસ્ટ્રોમને કરવામાં આવેલે તારમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે તેઓ જ્યારે મુનીયનની મુલાકાત લઈ ત્યારે આ બીન-ગોરા નેતાએને મળે એ ખાસ જરૂરી છે-અને સંજોગ ના જોમ બનેલા ચીફ હુયુવી અને ડો. જી. એમ. નાપકર જેઓ અગ્રકમે આફ્રિકન નેશનલ કોંગ્રેસ અને આફ્રિકન ઇન્ડિયન કોંગ્રેસના પ્રમુખ છે તેઓને પણ સંપર્ક સાધે. વધુમાં જણાવવા માં આવ્યું છે ઇન્ડિયન કોંગ્રેસ પાસે ધણીજ અમલગની માહિતીઓ છે.

શ્રી ડાગ હેમસ્ટ્રોમને ન્યુયોર્કથી બેરુલન કોંગ્રેસ ઘણ દશિષુ આફ્રિકા આપશે.

એવું સંજોગાય છે કે કોંગ્રેસ એક એવું ખતવત તેવાર હરી રહી છે કે જેમાં દરોહટીના ધારા નીચે પકડાયેલા ફટીઓ પ્રત્યેની બીન-જવાબદાર વર્તણુક

અને દરોહટીના ધારાના અમુક વિભાજો નો જેવી રીતે ઉપયોગ થયો છે તેની ખાતમી હોવાનું જણાય છે.

શ્રી ડાગ હેમસ્ટ્રોમને ઉપર કરાયેલા તારમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે તેઓ ડરબનના ડો. એમ. એન. પડવાચી નો સંપર્ક સાધે, કારણકે તેઓ હાલમાં આફ્રિકન નેશનલ કોંગ્રેસ ના એક્ટીવ પ્રમુખ છે.

માર દેશના વડા પ્રધાનેને જે તારો કરવામાં આવ્યા છે તેમાં પણ જવાબ ડો. પડવાચીને મળે એવો ઉદ્દેશ્ય થયો છે. —(સન્ડે ટાઇમ્સમાંથી)

ડીવાઇન લાઇફ સોસાયટી જો'બર્ગ અકવાડિક પ્રાર્થના કાર્યક્રમ ઉપરોક્ત સોસાયટી તરફથી પાટી-દાર હોલમાં તા. ૧૦-૭-૬૦ને રવિવારથી શરૂ કરી ત્યાર પછીના દર રવિવારે સાંજે ૭ થી ૯ સુધીમાં નીચે પ્રમાણેના ધાર્મિક કાર્યક્રમ આહવામાં આવ્યો છે.

કાર્યક્રમ: (૧) પ્રાર્થના (૨) કીર્તન (૩) જાનન (૪) વાંચન, પ્રવચન ઇત્યાદિ. ઉપરોક્ત કાર્યક્રમમાં ભાગ લેવા ધાર્મિક જાવના વાળા બાઈઓ તથા બહેનોને આગ્રહ બરી નમ્ર વિનંતિ છે. ફોન: ૩૩-૯૪૩૨. ટી. ભવવીય મંત્રી: અમૃતલાલ દલાવતરામ ડીવાઇન લાઇફ સોસાયટી.

સીનેમામય જીવન

આજે માનવનું જીવન જલ્દી પીકચર જેમ આબ્યા. તે પીકચર સીનેમામય થતું જાય છે. નટ નટીઓ ના નામો, નટ નટીઓના ફોટા, તેમની મુલાકાતો, તેમના જીવન વિષેની માહિતીઓ અને અંતમાં તેમના જીવનમાંથી પોતામાં કાંઈક લેવાના પ્રયત્નો એજ એક આદર્શ અથવા મમરૂરી ભર્યું વર્તન લાગે છે.

સીનેમા ખરાબ છે એમ આપણે નજ કહી શકીએ! પણ પ્રત્યેકને મર્યાદા છે. વિવેક છુટી હોવી જોઈએ. જેમ બધીજ ચીજોનું થાય છે તેમ સીનેમા પણ કમાણીનું સાધન થઈ બેઠું છે. સીનેમા આપણને ઘડે છે. સારા સીનેમા સારી ચીજો શીખવે ખરાબ ખરાબ ખાલુ શીખવે.

હમણાજ એક ગીતને મળવા જતાં એમના ઘર પાસે નાના નાના છોકરા ઓ બંદુકો લઈ, બારણા પાછળ અને ટેબલ પાછળથી એક બીજા પર બંદુકનો બાર કરતાં રમતાં હતાં. માનસ શાન્તીની દ્રષ્ટિએ જોતા આ રમત હિંસક વિચારો દર્શાવનારી મજાબ અને એ કપથી મેળબ્યા? કાઠિ બોમ પીકચરમાંથી. એક ગીત હમણાજ ડરબનમાં "હમ પંછી એક ડાલો"

તે પીકચર પહેલા અને પછી બતાવેલા ટૂલર ચીજો મારા મારી અને સ્ત્રી પુરુષના અસ્લીલ દેખાવોના હતાં. જ્યારે "હમ પંછી એક ડાલો," આદર્શથી બરપુર ચીજ હતું. હિંદ આદર્શ તરફ કુચ કરવા જે મિત્રો કરે છે. તેના ચિત્રો અને બીજા પણ સારા ચિત્રો જીવનને જરૂર ઘડે. પણ કચરો શીમ વધુ નાણાનેા પ્રવાહ એવે પછી શું થાય?

ઉપરાંત જલ્દી સીનેમાના નામક નાણીકાઓ આપણા આદર્શ હોય ત્રિમ આપણે તે પાછળ માંડપણ શરૂ કરીએ છીએ. સીનેમાના ચીત્રો કાંઈક બોધ આપે પણ એ કલ્પનીક સૃષ્ટી છે જે ન જલ્દી જોઈએ. સવ સૃષ્ટી જુદીજ છે. એની અંદર માણસને વિતે છે. અંગારા પર જીવન વિતાવવું પડે છે.

આજે સીનેમા જમત પર મોઢી ધણી યુવતીઓ નટી બનવા માટે ઘર છોડી એ સૃષ્ટીમાં જવા પ્રેરણા છે. ત્યાં જતાં જે મંદવાડ જોય છે તે બધાને રચતો નથી. ધણી યુવતીઓ તેથી યુગળાય છે અને પછી કોર્ટના પમથીયા ચલવા પડે છે. હાલ મુંબઈ માં આવા ટેશી ધણા ચાલે છે.

શુભ પ્રસંગો માટે ભેટ!

સ્ત્રીઓ અને પુરૂષો માટે

ઘડીચાળ!

૧૭, ૨૧ અને ૨૫ જ્યુલનાં
આટોમેટીક કેલેન્ડર.

- * રોમર
- * ફાઈરી
- * લે'કો
- * રૂસર

વિગેરે દરેક ભાતનાં ઘડિયાળ.

ઉપરાંત પુરૂષોના શર્ટ સુટ, પાયજામા વિ.
તેમજ આળકોનાં કપડાં.

હોલસેલ ભાવે મળશે

બેકસ ૫૬૮૮, ફોન: ૮૩૫-૨૬૦૧.

વલ્લભભાઈ બી. પટેલની કું.

૪૪, મારકેટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

મારો રોડેશીયાનો પ્રવાસ

સો. લીલા દેશાધ
[હપ્તે ૧૧મે]

ફાઈ વિહોરીયાથી અમુખાં જતાં રસ્તે અંતકડી, બજનો વિગેરે માતાં રસ્તો પસાર થયો. અમુખાંમાં શ્રી મોતીભાઈ દેસાઈને ત્યાં ઉતર્યાં. શ્રીમતી ચાંતાબેન જેઓ અમુખાંની ગુજરાતી શાળાના શિક્ષિકા છે. તેમણે અમારું ભાવબીનું સ્વાગત કયું. આ પાણી હરી અને ઉપરાણીની શરૂઆત કરી. શ્રીમતી ચાંતાબેન અને શ્રીમતી ડાહીબેને અમુદ્ય સમયનો ભોગ આપી મામમાં ફરવામાં સારી મદદ કરી હતી. નાનું ગામ હોય એક વાગે અમારું કામ પૂરું થઈ ગયું. અમે જમી કરી જરા આરામ કરી શ્રી મોતીભાઈ તથા શ્રીમતી ચાંતાબેનની ભાવબીની વિદાય લઈ એકલોડોન જવા ઉપડ્યા.

એકલોડોનનો રસ્તો ચાંતર્યા પસાર થયો, અહીં અમે શ્રી દીનકરરાય દેસાઈ ની ડુકાને ગયા. શ્રી દીનકરરાય તથા તેમના પુત્રો શ્રી રમેશભાઈ તથા શ્રી અરવિંદભાઈએ અમને આવકાર્યાં. ઘરમાં બહેનો ન હતી, તેઓ દેશ ગયા હતાં તેથી પુરૂષો જ હતાં. આથી ઘેર ન જતાં અમે ફૂંડની શરૂઆત કરી. શ્રી દીનકરરાયએ ૫૧ ગીની યુધી શરૂઆત કરી. નાનુ ગામ હોય રા. કાકામાં કામ પૂરું થયું. પછી અમુખાંના એક ભાઈ એકલોડોનની ઇસ્પતાલમાં દતા તેને લેવા ગયા. શ્રી રમેશભાઈએ ફૂંડ ઉધરાવવામાં અમુદ્ય સમયનો ભોગ આપ્યો હતો. તેમનો આભાર માની વિદાય લઈ અને સોલ્સબરીને રસ્તે આગળ વધ્યા. સોલ્સ બરી અમે ફરી એ એક દિવસ રોડાઈ શ્રી રામભાઈ નામરણ અને ફેમીથીની વિદાય લઈ સીનોપાને રસ્તે આગળ વધ્યા. કુદરતી દંકયો ભેતાં ૧૦૧ ને

સુમારે અમે સીનોપા આવી પહોંચ્યા. અહીં અમે શ્રી રમણીકભાઈ સાથે ફૂંડની શરૂઆત કરી. બપોરે જમી કરી ફૂંડનું કામ પૂરું કરી શ્રી રમણીક ભાઈ તથા તેમના માતૃશ્રી શ્રીમતી અંબાબેનનું આતિથ્ય માણી અમે હુસાકાને રસ્તે આગળ વધ્યા.

(સંપૂર્ણ)

બીન-જવાબદાર વ્યાખ્યા-નોની સમાલોચના

(પહેલા પાનાનું અનુસંધાન)

પત્રકારો આવે છે અને પછી વિશ્વમાં ખોટા પ્રચારો કરે છે, અંગ્રેજી પત્રકારો શાપ્ત્વીક, સાંચા અને ન્યાંયા ઉપરના ખતરોનો ખરો જ્ઞદલેખ બહાર પાડવા માંગતાં હતાં, એજ તેમનો ગુનો. આ સિવાય દેશની રંબરેપની નીતિ અને એના ખરાબ પરિણામો ઉપર તેઓએ લખ્યું હતું. આ બધી તો સાચી હકીકતો હતી. વિશ્વની દ્રષ્ટિએ પણ એ સાચી હતી. પરંતુ આપણા મી. હેટંગોએ એ સાચ હકીકતને ગુણાણું કહે છે.

મી. હેટંગોએ એવું પણ બોલ્યું છે કે જ્યાં સુધી તાજની મુદ્રા સર્વશિ-રોમણીના પ્રતિક તરીકે રહેશે ત્યાં સુધી યુનીયન ઉતરતાપણાંની હાથ પોતાના મસ્તકે લઈ રહશે, અને બીજા. રાષ્ટ્રો તરફથી માન પામશે નહિ. આ વાત ખેરકુશી બરી છે. પ્રામનવેદ્યના રાષ્ટ્રો જેવા કે કેનેડા, ઓસ્ટ્રેલીયા અને ન્યુ-ઝીલેન્ડ વિ. દેશો તાજની મુદ્રાને સર્વશિ-રોમણીના પ્રતિક તરીકે રાખી હજી પણ બીજા દેશો તરફથી માનની દ્રષ્ટિ પામે છે. આ ખતાર છે કે હેટંગોએ ને અંગ્રેજી બોલતી પ્રજા અને ખિટન

પ્રત્યે ટેટલો તિરકાર છે. આ કારણે ને લઈ બીજા દેશો આ દેશ પ્રત્યે સમભાવની દ્રષ્ટિ રાખશે નહિ.

મી. હેટંગોએ જે પોતાના પિતાની સલાહ માનતે તો આજ એક રત્ન તરીકે તેમની કિંમત અંકાતે, પરંતુ રત્ન થવાને બદલે તેમણે પત્યરો થયું પસંદ કયું એ તેમનું કમભાગ્ય!

—પુષ્પ.

જહાજ હાલના પ્રજ્ઞાલિકામત હવાઈ મથકોએ ઉતરાણુ કરવાને બદલે હરિયા માં ઉતરાણુ કરશે. અવકાશમયી તેનો વાતાવરણુ પ્રવેશ સ્વપ્નસંભાસીત એરોડાંપનામીક મેનોવસ' દ્વારા કરારો. બીજા એક વૈજ્ઞાનિક ડાસ્મીક રે નિબ્ધાત શ્રી એલ. વી. કુશોનોવે લખ્યું છે કે તેમને અવકાશમાનમાં પ્રવાસ કરવાનું ઘણું મશરો.

સંતતી નીયમન

અને ન્યુસ્કતા

વિવિધ વર્તમાન

મોસ્કોથી ન્યુયોર્ક રોકેટ જહાજ દ્વારા ૨૫ મીનીટમાં પહોંચારો

સોવિયેટ વૈજ્ઞાનિકોએ અહીં એવી ધારણા બ્યકત કરી છે કે ૧૯૬૭માં મોસ્કોમાં આંતરરાષ્ટ્રીય પ્રદર્શન ભરાય તે સમય સુધીમાં પ્રવાસીઓ રોકેટ જહાજ દ્વારા માત્ર ૨૫ મીનીટમાં સોવિયેટની રાજધાની મોસ્કોથી ન્યુયોર્ક પહોંચી જવા યકિતમાન થશે.

યુવાન સામ્રવાદીઓના એક પત્રમાં લખતાં રોકેટ નિબ્ધાત પ્રેક્ટિસર છ. આઈ. પોકરોવસકીએ જણાવ્યું છે કે ઉતાડીને લઈ જનારા આ રોકેટ જહાજને પાંચો હરી અને તે દસ મજલા નેટલું ઉડ્યું હશે. એનો આકાર સીગરેટના જેવો હશે. આ

બીટનમાં ડોક્ટરોએ જાહેર કર્યા મુજબ અતિ લાંબા ગાળા સુધી સંતતી નીયમનનો વપરાય કરનારા અસંખ્ય શંપતીઓ ન્યુસ્કતા થયેલા માલમ પડ્યા છે. આને લીધે ઘણી સ્ત્રીઓને ઇચ્છે તો એ બાળકો નથી થતાં. પરિણામે સ્ત્રીની માત્ર શૂન્ય પોસાતી નથી અને તેથી સ્ત્રીઓ દત્તક બાળકો માટે પડાવત કરે છે. એક અનાથ બાળક માટે ૮૦૦ સ્ત્રીઓ લેવાને લાઇન સર ઉભી હોય છે.

સંતતી નીયમનના આ હવાસથી આપણે ચેતીએ.

નવા પુસ્તકોની યાદી
સંસ્કારિતાને હાંપડે શી. ૩-૦
કોઈ ગોરા કોઈ કાળા શી. ૭-૦
આ ઝોશીસેથી મળશે.

ચો. બો. ૫૩૬૦ —— ટેલીફોન ૩૩-૫૬૨૦
ટેલીગ્રાફ એડરેસ : "ભગતકો"

ભગત પ્રધર્સ (મો) લી.

૧૪ કોર્થ સ્ટ્રીટ,
એ હા ની સ બ ઈ.

હોલસેલ અને રીટર્નલ અર્નોન્ડ અને ઇમ્પોર્ટર્સ
ખાસ કરીને હમારે ત્યાં ઇન્ડિયન અને ઇંગ્લીશ શ્રેસરી,
માયામાં નાંખવાના જાત જાતના રેસી તેલો
સ્ટેનલેસ સ્ટીલ, પીત્તળના અને એલ્યુમીન્યમના
વાસણુ-કાચ અને પ્લાસ્ટીકની બંગડીઓ-
કેરમબોર્ડ અને સ્ટાઇલર તથા બીજી
અનેક રેશી ચીજો કીફાયત
ભાવથી મળશે.

માનવનુ મૂળ

એકવાર પ્રધરને વિચાર આવ્યો કે સ્વર્ગ અને પૃથ્વી બન્નેમાં સૌથી જીવ હોય એવા એક પ્રાણીનું સર્જન કરવું. સત્યને આ વાતની ખબર પડતાજ પ્રધર પાસે આવી ને એને કહ્યું "બમવન! તે પ્રાણી હંભ અને અપ્રમાણીકતાનો પ્રચાર કરી તમને જ ખલનામ કરશે."

ન્યાય દેવતા એ કહ્યું "સ્વામીન! તે સ્વાર્થી બનીને સર્વનો છળ કરશે!" ચાંતિ દેવીએ કહ્યું; "પ્રભો! તે પ્રાણી જમના વિનાશમાંજ મળ માણશે."

અંતમાં પ્રધરની સૌથી નાની પુત્રી દયા પાસે આવીને બોલી "પરમ દયાળુ પિતા તમે તે પ્રાણીનું સર્જન કરો જ્યારે આપના બધા દુતો એને સુધારવા અસંમથ' થશે ત્યારે હું એને સુધારીશ."

પ્રધરે દયાનું કહેવું માની જે પ્રાણીનું સર્જન કયું એને માનવ નામ અપાયું.

—ટોલ્સ્ટોય.

ગુજરાતી રેકોર્ડો

હીંદુસ્તાનમાં બનેલી ગુજરાતી રેકોર્ડો, હવે અમારે ત્યાં મળે છે.

૨૦ રેકોર્ડોનું બોક્સ કેવળ શી. ૩૦ ૦. રેકોર્ડોમાં લખેના, નાટકો, ગરબો વિગેરેનો સંગ્રહ છે. હિંદના "લેસ્ટ હિટ" ૨/૬ માં છુટી મળી શકશે.

આવો તક અને લાલ ફરીથી મળશે નહિ. પેકીંગ મફત— પોસ્ટેજ મોકલશે—સી.ઓ.ડી.ના ઓર્ડરો અમે લઈએ છીએ.

નેશનલ રેકોર્ડ કંપની

ચોપ ૨. અજમેરી આરકોર્ડ, ઓફ ૧૪૧ એ. ડી સ્ટ્રીટ,
ચો. બો. બોક્સ ૧૫૭૪, — રરખન.

સ મા ચાર સંગ્રહ

—ચીની નેરનાલીસ્ટ પ્રતિનિધિ મી. બ્યેન્ગ ટોલએ વોશિંગટનમાં કહ્યું કે ચીની કમ્યુનીસ્ટના નિષ્ણાતો ક્યુબામાં શીડલ ફેરફારની સરકારને સહાય આપવા આવી પહેંચ્યા છે.

—ગોરોહોના રાજા પાંચમાં મોદમહે યુનાઇટેડ નેશન્સ સેક્રેટરી જનરલ મી. ડામ હેમસફોલ્ડની માંગણીને માન આપી કેંગો માટે રાજદ્વારી નિષ્ણાતો મોકલવાનું સ્વીકાર્યું છે.

—પોસ્ટ અને ટેલીગ્રાફ ખાતાના પ્રધાન મી. એલ્બર્ટ હર્ટગ્રોએ જે ખીન-જવાબ દાર, તોફાની અને તુકશાનકારક અહેવાલો બહાર પાડ્યાં, તે નાકચુલ કરવા માટે સર ડીવીલીયર્સ ટ્રાઈ ડો. ફરવુ અડને જાણવ્યું છે.

—સોલ્સમરિના દરારે અને હામશીલ્ડસ આફ્રિકન ટાઉનશીપો હવે તોફાનો પાદ થાંતિ અનુભવી રહ્યાં છે. આ ટાઉનશીપોમાં ટીવરગેસનો ઉપયોગ થયો હતો.

—મી. એલીવર ટાંબો અને મી. નેલ સન મન્ડેલાએ ભાગીદારીમાં વક્રીલાત નો ધંધો કરતાં 'ક્યુરેટર' (દેખરેખ રાખનાર) ના હાથ નીચે સોંપવા માટે રેન્ડ સુપ્રીમ કોર્ટમાં મી. મન્ડેલાએ અરજી કરી છે. કોટકટીના ધારા મી. મન્ડેલા ગીરફતાર થયા હતાં અને મી. એલીવર ટાંબો આ દેશ છોડી છટકી ગયા છે.

—અણ્ણીતા ખાંચોસોલસ્ટ સર જુલીયન હક્લી એ બેદાનીસખર્ગમાં પ્રવચન કરવા માટે 'વન હન્ડ્રડ ધયર્સ' એફ ધવોલ્ડયુરાન' નામના વિષયની પચ્છંદગી કરી દે પેતેઓ મી. હેરી એપનહાઇમર ના મહેમાન તરીકે રહેશે, અને આપતાં યનિવારે જનતા સમક્ષ પ્રવચન કરશે.

—યુનાઇટેડ નેશન્સના સત્તાવાળાઓ એ કેંગોની ખરાબ પરિસ્થિતિને પહેંચી વળવા માટે બહારથી ૨૦૦ ડોક્ટરો આવે એવી અપીલ કરી છે. તેઓનું કહેવું એમ છે કે કેંગોની વેવક્રીય રિસ્થિતિ ખલ્લુ ખરાબ છે.

—ઉત્તર ધરાકની એક ગુદામાંથી અમે રીકન આક્રમીલોજકલ રોળાને એક એકું હાડપીંજર મળી આવ્યું છે કે આ નિષ્ણાતો એ હાડપીંજરને ૭૫,૦૦૦ વરસ જુનું માને છે.

—જુન માસમાં આફ્રિકાના ચાર દેશો આઝાદ થયા. એ સોમાલી લેન્ડ, ખીજુ ઇટાલીયન સોમાલીલેન્ડ, ત્રીજુ બેલજીમ કેંગો અને ચોથુ માડામારકર. આ ચારેની વસ્તી ૨ કરોડ ૧૦ લાખ છે. એટલી પ્રજા હવે આઝાદ થઈ.

—ક્ષીટનની સરકારની આવકના દરેક ૨૦ શીલિંગ, પાંચ શીલિંગ સરક્ષણ માટે ખરચાય છે.

—ધાનના રાષ્ટ્રપતી અને વડા પ્રધાન નો બેવડો ઓલો ડો. ન્કુમા સંબાળ

વાના છે. તેમને પ્રથમ ૩૫૦૦ પાઉંડ પગાર મળતો હવે ૭૫૦૦ અને ૨૫૦૦ કર મુક્ત બન્યું મળશે.

—દાણુવોરીથી બધ જવાતું સોનુ, હિરા વિગેરે વસ્તુઓ તો ભારતમાં પકડાય છે પણ હાલમાં ૭૫ હજાર રૂપીયાનું કેસર મુંબઈમાં પકડાયું છે.

—રશીયાના વડા પ્રધાન કુશેવે પંડીત નહેરુને બે રીજ વિમાન દ્વારા ભેટ મોકલ્યા હતાં. તે દીલ્હીના જુમાં સુકવામાં આપ્યા છે. તેમજ પશ્ચીમ બંબાળના ગવરનર પદ્મજ નાયકુ-મીસીસ સરોજની નાયકુની પત્નીને બે વાહ ભેટ મોકલ્યા છે.

—લોકમાન્ય ટીલક ૧૯૧૬માં ઇંગ્લંડ ગયા હતાં ત્યારે જે ઘરમાં રહ્યા હતાં તે ઘર ખરીદી એમાં લોકમાન્યનું સ્મારક રચાવાનું છે. એમાં ભારતીય અભ્યાસ કરવા ઇચ્છનારાઓ માટે સ્ત્રીઓ અને યુસ્તકો રાખવામાં આવશે.

—જે શીખર પરિવહ બરાવવાની હતી અને બરાયા પહેલાજ મૃત્યુ પામી તે પાછળ ૬૦ લાખ પાઉંડ ખરચવામાં આપ્યા હતાં.

—ગીરનાર પર આવેલા અંબાજીની ડુંક સુધી મોટર રસ્તો બાંધવાનું યુજ્જરાત સરકારે નક્કી કર્યું છે.

—ટીકીટ વિના મુસાફરી કરવાથી ભારતની રેલવેને પાંચ કરોડની વાર્ષિક નુકસાની થાય છે. એવો ઉલ્લાસ વરસ નો રેલવેનો અંદાજ છે.

—મુંબઈમાં મહાલક્ષ્મી ઘોડોડ મેદાન મા કેટલાક (૩૫૦-૪૦૦) લોકો બેગા થઈને 'મકાનો બાંધો અહીં' નહીં તો અમે સત્યાગ્રહ કરશું ના પોકારો કર્યાં હતાં.

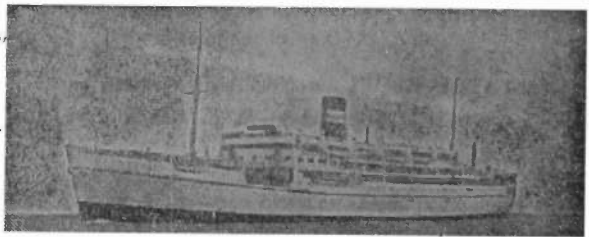
—યુજ્જરાતના રાજરજવાડાં તો સરદાર વલ્લભભાઈએ ખતમ કરી દીધાં હતાં પણ હજી રાજ્યોને પેનશન મળે છે. એ પેનશનમાં ઘટાડો કરવાનું રાજ્યી ઓને કહેવામાં આવ્યું છે. હવે યુજ્જરાત સીરાઇના રાજકુમારોનું એ સંમેલન વડોદરાના રાજ્યી શ્રી કલેદ સિંહ શવ ગાયકવાડના પ્રમુખપદે અમદાવાદ માં મળનાર છે. આ સંમેલનમાં રાજ કુમારો પોતાની બહેર પ્રવૃત્તિઓ અંગે વિચારણા કરનાર છે.

—નિનોઆજીને શરજે આવેલા નવ ધાડપાડુઓએ સત્વ બોલવાનું વચન આપ્યું હતું. તેથી જ્યારે મેજસ્ટ્રેટે ધાડ પાડવાને આરોપ તેમના પર મુકયો ત્યારે તેમણે સાચું બોલીને ગુનાનો એકરાર કર્યો હતો. આ વચન પાલનથી વિનોઆજીને અત્યંત આનંદ થયો હતો.

—મદાન કવિ સ્વ. રવોંદ્રનાથ ટાંગોર ની જીવનનું એક ચિત્ર તથાપાર કરવાનું હિંદમ હિંદક સત્વજીતરાયે માથે લીધું છે.

બી-આઇ

મુંબઈ કરાંચી અને ઇસ્ટ આફ્રીકાના બંદરો વચ્ચે મુસાફરી કરે છે.

સ્ટીમર કપાલા ૩૦મી જુલાઇના આવશે અને ૪થી ઓગસ્ટ ૧૯૬૦ ઉપરશે.

મુંબઈ અથવા કરાંચીનું ભાડું.

ફર્સ્ટ ક્લાસ	એક	બેચારક	વગર	પા. ૬૨-૦-૦
સેકન્ડ ક્લાસ	"	"	"	પા. ૬૦-૧૫-૦
થર્ડ ક્લાસ	"	"	"	પા. ૩૧-૧૦-૦

ઓર્ડીનરી રપેરીયલ

નોન-વેજટેરીયન	પા. ૫-૫-૦	નોન-વેજટેરીયન	પા. ૧૦-૧૮-૦
વેજટેરીયન	પા. ૪-૧૭-૦	વેજટેરીયન	પા. ૧૦-૨૧-૦

વધુ માહિતી માટે મળો યા લખો:
શેખ હિમેદ એન્ડ સન્સ
 (પીટી લીમીટેડ.)
 ૩૯૦ પાઇન સ્ટ્રીટ, — ડરબન.
 ટેલીફોન: ૨૦૪૩૨ — ટેલીગ્રાફીક એડ્રેસ "કરામત."

ખાસ ઇરખાસ્ટ : હિંદની અગરખતી

(વહાણમાં આવેલો તાલે માલ)

હોલસેલ વેચારી ભાવો

તણુ શુભા ૩ તોલા ૩૭-૬ ૬૩૧	મુંબઈ રાણી	૫	૩૩-૦ ૩૪૧
(પાતળી અને નડી લાકડીમાં મળશે)	"	૨	૧૮-૦ "
ગેટવે એફ ઇન્ડિય ૩ તોલા ૪૫-૦ ૩૪૧	"	૧	૮-૦ "
" " " ૧ " ૬૦-૦ "	"	૩	૪-૦ "
ચમેલી " ૨ " ૧૮-૦ "	લતા મંગેશકર	૩	૪-૦ "
" " ૧ " ૬-૦ "	ચંદન ધૂપ ૧૬ લાકડીનો ૩૫૦	૩-૦	

ઓર્ડર સાથે રોકક — ડરબન માટેના ભાવો.
 હમારી પાસ અસલી ખાસમતીના ચોખા પણ છે ખાસમતી ચોખા શી, ૧-૦ રતલ.
 (ઓછામાં ઓછા ૧૦૦ રતલ મળશે)
 અને નીચેની વસ્તુઓ ડાઇરેક્ટ ઇમ્પોર્ટ કરીએ છીએ, માલ સાથે અને કીફાયત ભાવે મળશે.
 અમારા પ્રાઇસ લીસ્ટ માટે લખો:—
 ઈરેક જાતના ઇન્ડિયન ઢાળ, મશાલા અને કરીયાણું; સોપારી બહામ, આમલી, આખા નાળીયર અને ઈરેક જાતના ઇમ્પોર્ટ ચોખા.

K. HARIBHAI & SONS

(PTY) LTD.

Direct Importers : Wholesale & Retail Merchants.
 81 Victoria Street, — P.O. Box 2156 — Durban.
 Telegraphic Add. "BHAISONS"

વાર્તા

રળની મળ એને માથુવી હતી
પથ યુ કાંઈ ખીજુ ન!

રળની મળ

(ગતાંથી ચાલુ)

હાલ યરયર કાપતાં હતાં અને મહેરો શીકો હતો. અને શરીરે પરસીનાના ઘોંટાએ બાજબા હતાં. આ બધું નાદુરસ્ત તપીયતને આભારી સમજી શેક ચોંતામાં પડ્યા હતાં.

પથ મારા મનની હું કાણે કહું? હમથા ડોક્ટર આવશે અને બધું પોકળ કુટશે. છતાં મનને એક આશ્વાસન હતું અને ધમરનો આભાર માનતો હતો કે એને એટલી સહાયતી આપી કે "તાવ આવ્યો છે" ન લખતાં ચીઠીમાં "પેટમાં દુ:ખે છે" લખ્યું. આંખ સામે ડોક્ટર આવી શું કરશે અને મારી રથીતી શું થશે એવું ચિત્ર ખડું થતું અને હું મુઝાતો. મારા મનપર ને અસર થતી એનો ભાવ મારા મોઝા પર ચીતરાતો. ડોક્ટર આવ્યા. મારા પેટની તપાસ એમને ચડું કરી. ઠેક ઠેકાણે અગળાઓ મુકી તેના પર ખીને હાથે ટકોગ મારી નખારા નેવો અનાજ કાઢ્યો. અતે એક ટેકાણે જરા વધુ વાર તપાસ કરી "અહીં દુ:ખે છે કુ?" પુછ્યું.

"હા, હા, અહીં જ... અરે ખાપરે." એમ કહીં મે નાટકને પૂર્ણરૂપ આપવાના વિચારે એકટીમ કયું. બધું ધણું દુ:ખે છે.

હવે ડોક્ટર અંબીર ભાવે અમારા મુખ્ય સાહેબ તરફ વળ્યા અને કહ્યું "એપેનડીક લાગે છે."

શું? એપેનડીક! મારાથી જોરથી અપખીતીત ચીસ પડાઇ મધ.

બધું ધરતીકંપ થયો. મારા નેવા નીરોગી માથુએ એપેનડીક કેમ અને ક્યાંથી ચાપ? ડોક્ટર બંધે હમથા જ માંડાની ધરપીતાલમાંથી આવ્યા હોય એમ મને લાગ્યું. અને નહીં પથ એમને જ એપેનડીક થયું હોવું નેપ્રમ. પથ મારાથી શું બોલાવ? હું મુઝાતો પડ્યો રહ્યો.

આ દરમીયાન ડોક્ટરે ફેન કરી એમ્બુલન્સની ગોઠવણ કરી અને દવા ખાનામાં પથ સમવડ કરી. આ બધા વખત મુખ્ય સાહેબ અને ખીનએ ચિંતાતુર નજરે નેપ રહ્યા હતાં. મને શેડે કહ્યું "ચિંતાવું કારણ નથી. એપેનડીક એ નાતુ એપેરેશન છે એમાં અવને કારણ નથી."

ડોક્ટરે પથ આશ્વાસનના રૂપમાં મને બજાવ્યું કે "હાલમાં સર્જરીએ એટલી પ્રગતી કરી છે કે; તમને ખપર પથ નહીં પડે અને એપેરેશન યદ્ય જશે."

મને મારી મૂલ્ય નેપ વતંમાન પત્રમાં પ્રમટ થએલી દેખાવવા માંડી. હું વિચારતો હતો કે સત્ય કહી દેવું. કહું કે બાઇ સાહેબ મને તો ક્યાંય નખમાંથી દુ:ખાવો નથી આ તો રળ લેવાતું મન થયું અને ખોડું ખોડું લખ્યું.

પથ તમે જ વિચાર કરો કે આટલી હમાલ પછી કાંઈ માને પથ અડું અને કહું તો પરીણામ પથ શું આવે? વાત ક્યાં જઇને ઉભી હતી? શું કરાય? આ દરમીયાન એમ્બુલન્સ આવી. ડોક્ટરે અને એક આશીસના ખીન મીત્રે ટેકા આપી મને ઉઠાડ્યો. હું ભયથી વધુ અને વધુ શીકો પડતો હતો. કહી દેવાની ઇચ્છા મનમાં ઘોળાતી હતી. પથ મનમાં હળેરા વાતો આવે છે પથ તેમાંની માંડ એકાદ એ જ હભ પર આવે છે. એનો અવભવ તમને હશે જ. પથ ખડું પ્રખને મેં એટલું કહ્યું "દવાથી હવે વેદના જોણી યદ્ય લાગે છે. એપેરેશન ન કરીએ તો નહીં ચાલે?"

અમારા મેનેજર સાહેબ બોલ્યા, "તમે પથ શું? એપેરેશનની ખીની શું બાવલા નેવી વાતો કરો છો? એપેનડીક હોય અને એપેરેશન વખર કાંઈ ચાલે?"

પથ ડોક્ટરે કહ્યું. "જો ખરે જ વેદના જોણી મધ હોય તો એપેરેશન માટે સાંઈ ચીઠ જણાય."

હા! કમનશીખ હું નેનાથી દુર જવા ઇચ્છતો હતો તેની વધુ નહીં કયો. ડોક્ટરે મેનેજરને કહ્યું. "જો વેદના વધુ હોત તો અમારે વાટ જોવી પડત હવે તુરત એપેરેશન કરી ચકારો."

દોરપીટલમાં અમારી સ્વારી પહેવેથી ખીનએને સાહેબે આજે રળ આપી. અને કે "રળની મળ" માથુવા

દોરપીટલમાં આવ્યો. સાહેબ સાથે દર્તા જ.

મને ખપર પડી કે વધુ દુ:ખાવો ચાપ તો એપેરેશન જલદી ન કરી ચકાય. આથી ધીમે ધીમે મે કરજવાનો અને તેની માત્રા વધારવાનો પ્રયોગ આદર્યો.

છતાં મને એપેરેશન થીએટરમાં લઇ જવામાં આવ્યો. ત્યાંનું વાતાવરણ જોઇ મારો પ્રાણુ રળપર જાય છે કે શું એમ મને થયું. મને યથુ આ કરતાં તો નરક સાંઈ હશે. નરકનું સ્વરૂપ આના કરતાં અમાનક હોવું શક્ય જ નથી. પૃથ્વી પર જેઓ નરક જોવા ઇચ્છતાં હોય તેઓએ એપેરેશન થીએટરની મુલાકાત લેવી. કપાડોમાં ચકચકતા હથીયારો, છરી, સોઇએ, ચીપીયા અને કદી ન જોયા હોય એવા વાંકા યુગા હથીયારો દરદીની અરધી હિમ્મત ખલાસ કરવા પુરતા છે. આ ઉપરાંત છુકાની બાંધેલા ડોક્ટરો, નસી અને તેમના અંબીર ચહેરા બધું 'યમદુતની માદ દેવડાવે. મને અહીંથી છુટવાનો એકે માગ' દેખાતો ન હતો. ફ' અમે એટલું હવે ખર બોલુ તોય કાંઈ માને એમ નહોતું છતાં ઉલ્લા પ્રવત તરીકે મેં મારી સાથે કામ કરનાર મીત્રને મારી પાસે બોલાવી તેના કાનમાં મેં બધી જ શ્રત્ય હકીમત જણાવી. પથ એને મારા સલ કમનમાં વિશ્વાસ જ નહોતો. પથ અનેક સોન'દ અને ભમવાનના નામ સાથે ખરી હકીમતથી એને વાંકે કયો ભારે એના મમજમાં કષ્ટિક પ્રકાશ પડ્યો. અને એને અમારા મુખ્ય સાહેબને જણાવ્યું.

સાહેબ સાંભળીને એકદમ માંડાની જેમ હરમાં. બધું એમને બધું ખોડું જ જાતવું હતું. મારો પ્રાણુ જતો હતો હમથા ડોક્ટર બધાને બહાર જવા કહેશે અને માંડે પેટ ચીરાશે અને હું જીવતા જીવત મરીશ અને સાહેબ ને હમણું આવવું હતું.

તે બોલ્યા "વાહ! બાઇ વાહ! તમે તો કમાલ કરી. તમે કહેો છો એમ જો ટાંમ જ' હોય તો ડોક્ટર

એપેનડીક કેમ કહ્યું? તમે તો એપેરેશનથી ખીનિ છો. પથ બલા માથુસ એમાં ખીવાની કાંઈ જ જરૂર નથી."

હું મુગો થયો. એટલામાં ડોક્ટર આવ્યા. કેમ કેમ છે? દુખાવો એજો યદો બપ છે ને?

"આરામ કેવો ડોક્ટર સાહેબ એ" અને હું બંધે એકદા મોટી ચુક આવી હોય તેમ પયારીમાં ઉજળ્યો. અને ફરી શાસ લઇ કહ્યું "દુ:ખાવો તો વધતો જાય છે."

સાહેબ બોલ્યા "તું તો મજબુતો છે બાઇ. પછી ડોક્ટર મે કહે હમથા જ અને કહે મે તો રળ માટે આ ટોંગ કયો. હવે કહે છે વધારે દુ:ખે છે. આનું શું સમજવું? તમે તમારું કામ સંભાળો એ જ યોગ્ય છે. ક્યાંક ફૂટી જશે તો આડત થશે."

ડોક્ટર મારી સામે અંબીરપણે જોઇ રહ્યા હતાં મે જળી જણે ચુકે આવી હોય તેવા દેખાવ કયો. ડોક્ટરે કહ્યું દુ:ખાવાને થોડો દુર કરીએ અને આજે એકસરે કાઢી પછી એપેરેશન કરીએ બધું તાકાળીક એપેરેશનની જરૂર એમના ચિકો જોતા નથી જણાતી.

અમારી શારી આલી એકસરે થીએટરમાં ત્યાં કણુસલા શીવાય મેં ઉપદ્રવ ન કયો. રાત આખી છે જોયુ જશે. એમ વિચારી સ્વસ્થ થયો.

બધુ પત્યા પછી મને એક વેડ'માં સુવાડ્યો અને બધા સવારના આવવાતું કહી પોત પોતાને ઘેરે ગયા. એકસરે નો રીપોર્ટ' સવારના મળવાનો હતો. ડોક્ટરે કહ્યું કે જો અંબીર હશે તો રાતો રાત જણાવશે. અને એપેરેશન કરીશ.

દવાખાનામાં શાંતી યદ ૧૧ના ટકોરા થયા. રાત ચાંદણી હતી. રળની મળ મારે ઉપા સાથે ચાંદણીમાં રેરેટરામાં બોજન લઇ દરિયે કાનારે ફરવું હતું પથ હાપ નશીમ.

હું ઉકયો. ધીમે રહી પાછલે દરવાજા બહાર પડ્યો ઘેર જઇ સામાન પેક કરી એક કામળ મુખ્ય મેનેજરને લખી સત્ય ઘટના જણાવી અને જે ટૂંન મળી એ ટૂંનમાં આમડે મા પાસે ચાલ્યો ગયો.

સાહેબને લખ્યુ હતું કે આ બધા જુદાણા માટે માફ કરો અને જો એ મને કામ પર રાખવા ઇચ્છતાં હોય તો મને જોલાનતો પત્ર લખે તે જ આવીશ.

હું પત્રની રાહ જોતો આમડાની મળ બેકાર યદ માતું ખુન-સંપૂર્ણ.)

જુકીપીમ, ઇનકમ ટેક્સ રીટર્નસ, લાઇસેન્સીંગ, રેવન્યુ કલેક્ટરન અને ઇનસ્પેક્ટર માટે મળો :

આર. વીકલ
૧૨ આર્કલી આર્કીડ, ૩૮ માર્કેટ સ્ટ્રીટ,
કોરનર ડાયમોનબ અને માર્કેટ સ્ટ્રીટ,
બેંગાલુરુ, ફોન ૨૩-૧૬૫૪.

ખાસ દરખાસ્ત : હિંદની અગરબત્તી
(વડાણમાં આવેલા તાલે માલ)
હોલસેલ વેપારી ભાવે.

અગરબત્તી : ત્રણ ગુલાબ ૪ તોલા, પાતળી લાકડી મળશે રી. ૩૬-૦ ડઝન.
ત્રણ ગુલાબ ૬ તોલા, રી. ૭૨-૦ ડઝન
ગેરબે એફ ઇન્ડિયા ૬ તોલા રી. ૮૫-૦ ડઝન.
સુગંધ રાણી ૬ તોલા રી. ૩/૬ ડઝન, ૧ તોલા ૭/૬ ડઝન.
સ્વીમર બ્રેન્ડ ૪૪૪ ૮/૬ ડઝન, પાકીસ્તાન બનાવટ ૪/૬ ડઝન.
વાચીટી ૨ તોલા બ્રાહ્મ અતરની બાટલી સાથે રી. ૧૫-૦ ડઝન.
કેરમ બોર્ડ : પોલીસ ફેરી બમદા બનાવટની, પોલીસ A ક્વાલિટી
પા. ૫-૦-૦, B ક્વાલિટી પા. ૬-૧૫-૦. (નિશ્ચે સાથે.)

હોલસેલ ભાવે જનતાને આપીએ છીએ.

એ. કે. હુસેન એન્ડ સન્સ
કાંઈકેટ ઇન્ડિયા અને હોલસેલ મરચન્ટ્સ
૧૧૧ કપીન સ્ટ્રીટ, — (ફોન ૨૭૩૪૬) — ડરબન.

સામાજિક ખબરો

શ્રી ટ્રાંસવાલ મૈસુરિયા હિતવર્ધક મંડળ

જોખર્મના ઉપરોક્ત મંડળના સભ્યોની એક ખાસ સભા રવિવાર તા. ૨૨-૫-૬૦ના બપોરના ૨-૩૦ વાગે, ૧ રીજીઓનલ રૂઝી, રૂઝીપુટ જોખર્મ શ્રી ગણાભાઈ ગોવિંદભાઈના મુકામે મળી હતી. તેમાં નીચે મુજબનો કાર્યક્રમ યોજવામાં આવ્યો હતો.

(૧) પ્રાર્થના (૨) ગત સભાનો હેવાલ (૩) મંત્રીનો હેવાલ (૪) ખબરોનો હેવાલ (૫) નવા અધિકારીઓની ચૂંટણી. પ્રમુખ: શ્રી મનોરમભાઈ ગોપાળભાઈ, ઉપ-પ્રમુખ: ગણાભાઈ ભગાભાઈ, મંત્રી: ચોદનલાલ હરજીવન દાસ, સહાયક મંત્રી: નેરામલાઈ ઇન્દુભાઈ, ખબરોની: હરિભાઈ ભગાભાઈ, હિસાબનીસ: દયાળભાઈ ગોવિંદભાઈ.

જોખર્મ પ્રચારક સમીતી: સર્વશ્રી મનોરમભાઈ ગોપાળભાઈ, ચોદનલાલ હરજીવનદાસ, ઇન્દુભાઈ ગોપાળભાઈ, ગણાભાઈ ભગાભાઈ, હરિભાઈ ભગાભાઈ, જમનાદાસ હરિભાઈ, ગણાભાઈ ગોવિંદભાઈ, (ક) પરચુરથ (૬) શાંતિ પાઠ.

ધી યુનાઈટેડ હીંદુ એસોસિએશન

ધી યુનાઈટેડ હીંદુ એસોસિએશન (ટેપટાઈન)ના આશ્રય હેઠળ તા. ૩-૭-૬૦ના દિવસે રો-ડોલોસ ટાઈન હોલ માં સ્વાગત સભા યોજાવામાં આવી હતી. શ્રી વસનભાઈ નરસિંહ મજુ-દેવ્યાએ પ્રમુખપરચાન લીધું હતું અને શ્રી ડો. અંબરતલાલ દાજી એમ. બી. સી.એચ. બી. ટેપટાઈન યુતીવર્સિટી શ્રીયુત નગીનભાઈ મનમલાલ એમ. પી. એસ. પી.એચ. સી. લંડન યુનીવર્સિટી અને શ્રી ભદ્રભાઈ ચાવડા બી. એસ. સી. ટેપટાઈનને ઉચ્ચ જોખર્મ માં સફળ થયા તે માટે અભીનંદનના શબ્દો કહી સત્કારવામાં આવ્યા હતાં.

ભદ્રભાઈ ચાવડા વધુ અખ્યાસ માટે મદ્રાસની યુતીવર્સિટીમાં જોડાવવાના છે તેમને શક્ષતા ધરણી હતી આ સર્વેને પ્રમુખશ્રી તરફથી કુલહાર અને તેખીત સન્માન પત્રો અપાયા હતાં. સમાજના અન્ય અગ્રગણ્ય વ્યક્તિઓ તરફથી પ્રસન્નમાનુસાર ભાવણે થયા હતાં. શ્રી

ખાખરભાઈ ચાવડા તરફથી હિંદી ડોક્યુમેન્ટરી શીલ્ડો ખતાવી મનોરંજક કાર્યક્રમ થયો હતો.

સામાજ સ્વીકાર: ટ્રાંસવાલ મૈસુરિયા હિતવર્ધક મંડળ જોખર્મ ૧-૧-૬૦ એક મીત્ર ૧૦-૬

The education is Three H's. Hospitality to a new idea. Hospitality to a stranger, Hospitality to your own self.

જોખર્મ એને જ કહેવાય કે જે નવા વિચારોનું સ્વાગત કરવા માનવીને લાયક કરે છે, વળી અજાણ્યાનું આતિથ્ય કરવા ટ્રે અને પોતાના આત્માને સમજી શકે.

શ્રી કાઠીઆવાડ હીંદુ સેવા સમાજ (નારાલ) વાર્ષિક સામાન્ય સભા

ઉપરોક્ત સંસ્થાની વાર્ષિક સામાન્ય સભા, રબીવાર તા. ૧૪ જોખર્મ ૧૯૬૦ ના રોજ સવારના ૯ વાગે સમાજના સોન રૂઝીટના હોલમાં મળશે. દરેક સભ્યોને વખતસર પધારવા વિનંતી છે. સભાની કાર્યસૂચી નીચે પ્રમાણે રહેશે. (૧) અત વાર્ષિક સભાની કાર્યવાહી, (૨) વાર્ષિક કાર્ય વિવરણ, (૩) વાર્ષિક નાણાકીય હેવાલ અને સરવૈયું, (૪) પત્રવ્યવહાર, (૫) નિધિપાલકો (ટ્રસ્ટીઓ)ની ચૂંટણી, (૬) અધિકારીઓ તથા કોષનિરિક્ષકની ચૂંટણી, (૭) સામાન્ય.

ડો. એન. પી. દેશાઈ પ્રમુખ

હિંમતલાલ હરજીવન ધુપેલીઆ, નીતમલાલ વીરજીભાઈ મહેતા સંયુક્ત મંત્રીઓ કાઠીઆવાડ હિંદુ સેવા સમાજ

વિનોબા ભાવેના શેટાઓ સુળ કોષી

પોસ્ટલ સાથે શી. ૬-૬ ધખો: 'Indian Opinion', P. Bag, Durban.

લગ્ન પ્રસંગો માટે અમને મળો. મુરતી જમણના અને સ્પેરલીસ્ટ છીએ. શ્રી કપીલનની અંત દેખરેખ નીચે યુનીયનના અને રોડેસીયાના કોઈ પણ ભાગમાં તમારે મુકામે આવી રસોઈ કરવાનો અમે કન્ફાઈડ લઈશું. કેપીટન્સ બાલકની હોટેલ (ધી કોર્નર મીકાઈ હાઉસ) એ અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના ખુલ્લાપર - હરબન. ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ રેલીઆમ: KAPITAN.

આહુ, લસણ બખર ભાવ, નારીએળ નં. ૧ શી. ૧-૦, બેગ (નંગ ૧૦૦) શી. ૬૦-૦. ફુકાન હાર માટે બાંધવાના ન્યુઝપેપર બખર ભાવ, બરાહા, હુમરી (હાંલ), મુકા લાલ મરચાં, બુમલા, મુકા ઝીમા (ઠાલા), સોનેરી રંગનો ગોળ, દરેક ભતનો મરી મસાલા વિગેરે હમેશાં સ્ટોલમાં રાખીએ છે. કપુરી અને ચેનલી પાન બખર ભાવ, પોસ્ટલ નં. ૬૬. સુરણ, રતાણ, આંબા હળદર અને લીલી હળદરની મોસમ ચાલુ છે. રોડેસીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને યેલજીવન કેંગોના જોરદરો ઉપર પુરક ખ્યાન આપી કોઈ પણ વસ્તુ પરમીટ કરાવી મોકલશું. All prices subject to Market fluctuations. A. KADER & Co., (PTY) LTD. WHOLESALE FRUIT MERCHANTS P. O. Box 251. DURBAN.

ધીરુભાઈ પી. નાયક યુકેકીપર, મુસાફરી, વીમાનાં અને જનરલ એજન્ટ હાંદુસ્તાન અખર દુનીયાના કોઈ પણ ભાગની હવાઈ દરિયાઈ અખર જમીન માંગે મુસાફરી કરવા ઘેર ઘાંઠાં અખારી મારફતે મુઝોજ કરો. હાંદુની, આજ, ચોરી, હસ્લદ, અહરમાત, પ્યેટઆસ, વિગેરેના વીમા અમે હેતરાવી આપીએ છીએ. ઈન્કમટેક્સ, પરસનલ ટેક્સ, હિસાબના ચોપડા લખાવવા રેવન્યુ કમીશનર સર્કલકેટ કે વેપારના લાયસેન્સો પાસપોર્ટ તેમજ ઇમીગ્રેશનને લખવી બાબતોમાં કોઈ પણ ફી લીધા વિના અમે મફત સલાહ આપીએ છીએ. નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ વાર્ષિક એસોસિએશન એફ જોરદરો અને શાંદરચાર ઈન્ટરનરન્સ કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધિ. Office: 9 Barkly Arcade, 38 Market Street, Phone: 339033, Johannesburg. Residence: 52 Patidar Mansion, 13 Kort Street, Phone: 330816, Johannesburg.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!! એડવૈસ મુદ, ડાઇનોમૈસ મુદ, વેડરોઇબ, હૈરેસીબ એસ, સાઈડ કોર્ડ એલિસ ટેક્સ, યુકે કેસ, ટેમલ, તાઇન ધીકાયત ભાવે ખરીદી શકશો. જાતે પધારી લાભ લેવા યુકેસો નહિ. —એકસ, ટેમલ અને કીચન હરેસર— ને હમારી દેખરેખ નીચે તર્કચાર ધાય છે. તેનો સ્ટોલ હમેશાં તર્કચાર રહે છે. માત્ર રોહા ભાવેના પ્રાઈસ લીસ્ટ મંજાવે અને વેપાર આગલ વધારો. L. MISTRY 51 BREE STREET, BURGERSDORP. J'BURG. PHONE 33-4691. BOX 2526.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રો.) લીમીટેડ નવ નવનાં નાયકન, રેશમી તેમજ સુતરાઈ કાપડ, ઝીઓ બાજો અને પુરવો માટે લત્તમ નવનાં વુલન જર્સી, પ્રુલેવર, હારડીગન્સ અને બચ્ચાઓ માટે—બુદીક, ખીબ્સ, પ્યેન્ટેક્સ, શોલ્સ; નેપકીન્સ વિગેરે. દરેક ભતના માલ માટે તપાસ કરવા લાલામજુ. ૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ. ફોન: ૮૩૫-૬૭૮૬ બોક્સ ૧૫૪૯.